

**ZMENA
XLEPSIMU**

PILOTNÍ PROJEKT Nábytek v oběhu

Pracovní skupiny na podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek

Závěrečná zpráva

Shrnutí

Pilotní projekt *Nábytek v oběhu* představuje první systematický krok na podporu vzniku efektivního systému rozšířené odpovědnosti výrobce (angl. *Extended Producer Responsibility* - EPR) pro nábytek v České republice. V reakci na evropské legislativní požadavky a národní strategii Cirkulární Česko 2040 a nejnovější analýzy nábytku a nábytkového odpadu bylo cílem projektu definovat nejvíce zastoupené kategorie nábytku a jejich materiály, ověřit funkčnost sběrné infrastruktury, analyzovat chování spotřebitelů, měřit potenciál opětovného použití a recyklace nábytku a nábytkového odpadu a otestovat návrhové hypotézy v simulovaném prostředí budoucího EPR systému.

V období téměř tří měsíců bylo ve spolupráci s vybranými městy a obcemi, reuse centry, prodejny a recyklačními partnery shromážděno přes 5 185 kusů nábytku o hmotnosti 127 tun. Výzkumné lokality zahrnovaly jak městské, tak menší regiony s různým typem 10 sběrných míst (sběrné dvory, reuse centra, prodejny nábytku).

Klíčová zjištění:

- Nejvíce zastoupenou kategorií nábytku a nábytkového odpadu byly koberce (676 ks), židle (581 ks) a matrace (546 ks).
- Nejčastěji odevzdaným materiálem byl nábytek složený z více materiálových komponentů (31 %) a následně dřevěný nábytek (27 %).
- Potenciál pro opětovné použití byl identifikován u 20 % nábytku, avšak pouze 8 % bylo skutečně vráceno do oběhu – hlavní překážkou byla omezená kapacita reuse center a chybějící infrastruktura.
- Míra recyklace dřeva dosáhla 37 %, zejména díky navázané spolupráci s recyklačními firmami, které mají dostatečné logistické pokrytí a recyklační kapacity.
- Chování spotřebitelů ukázalo silnou závislost na blízkosti sběrného místa (99,7 %¹ do 15 km) a minimální efekt stávající komunikační kampaně z důvodu zažitých vzorců chování.

Z deseti testovaných hypotéz bylo pět potvrzeno, jedna potvrzena deskriptivně, tři vyvráceny a jedna nepotvrzena. Největší váhu měly hypotézy týkající se vlivu vzdálenosti, efektivity reuse center a vztahu mezi velikostí lokality a množstvím odevzdaného nábytku – všechny potvrzeny silnou statistickou korelací.

¹ Na otázku vzdálenosti od sběrného místa odpovědělo celkem 77,16 % respondentů.

Projekt dále identifikoval klíčové silné stránky (např. fungující sběrná síť, aktivní reuse federace), ale také slabiny (chybějící kategorizace nábytku, nízká míra recyklace, absence recyklačních technologií pro koberce a matrace) aktuální situace zpětného odběru nábytku a nábytkového odpadu v ČR. Mezi příležitosti na podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek patří podpora evropské legislativy, vývoj ekodesignu a digitálních nástrojů (Reuse Recognizer). Ohrožit ho může potenciální nedostatečná informovanost stakeholderů, nerovnoměrná sběrná síť a administrativní náročnost celého systému.

Závěrem byly doporučeny další kroky pro podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek, kterými jsou: **legislativní a institucionální ukotvení systému, spolupráce s dalšími aktéry, vybudování a rozvoj infrastruktury zpětného odběru, posílení sběrné sítě, komunikační rámec, komplexní informační kampaň a cílená edukace, vytvoření jednotné metodiky komunikace pro obce, výrobce a další zapojené subjekty, kvalitní evidence a digitální nástroje, ekodesign a motivace výrobců.**

Pilotní projekt *Nábytek v oběhu* prokázal připravenost a chuť řady aktérů na změnu, identifikoval klíčové výzvy i nástroje, jak je překonat. Jeho výsledky tvoří datový a analytický základ na podporu plánovaného vzniku efektivního EPR systému pro nábytek, který bude reflektovat environmentální cíle i praktické potřeby obcí, firem a občanů. Zavedení EPR systému pro nábytek má potenciál změnit nakládání s nábytkem a nábytkovým odpadem v České republice z lineárního modelu na skutečně cirkulární a jeho implementace je příležitostí, jak nastavit férový a udržitelný rámec pro budoucnost nábytkářského sektoru.

Obsah

Úvod.....	6
2. Metodika sběru dat.....	10
2.1. Sběrná místa.....	10
2.2. Dotazníkové šetření.....	13
2.3. Sběr dat.....	14
2.4. Evidence dat a její statistické a metodické vlivy.....	16
3. Datová analýza.....	17
3.1. Složení nábytku a nábytkového odpadu dle druhů.....	18
3.2. Složení nábytku a nábytkového odpadu dle materiálů.....	22
3.3. Zastoupení materiálů nábytku a nábytkového odpadu na sběrných dvorech a v prodejnách.....	23
3.4. Míra odevzdaného nábytku pro opětovné použití a míra potenciálu reuse.....	25
3.5. Míra recyklace dřevěného a kovového nábytkového odpadu.....	27
3.6. Metody druhotného využití nábytkového odpadu.....	28
3.7. Chování a mobilizace spotřebitelů nábytku.....	29
3.8. Závěr kapitoly 3.....	31
4. Testování hypotéz.....	32
4.1. Preference a chování spotřebitele.....	32
4.2. Mobilizace spotřebitele (vzdálenost km) a sběrné nádoby.....	34
4.3. Složení a využití odevzdaného nábytku.....	35
4.4. Efektivita sběru v jednotlivých lokalitách.....	36
4.5. Efektivita sběru nábytku k opětovnému použití.....	39
4.6. Závěr kapitoly 4.....	40
5. SWOT analýza.....	42
Současná situace v nábytkářském sektoru v České republice (ČR).....	42
Aktuální systémy sběru a likvidace nábytku a nábytkového odpadu v ČR.....	43
5.1. SILNÉ STRÁNKY.....	43
Sběr nábytkového odpadu - fungující síť sběrných dvorů.....	43
Třídění a recyklace dřeva.....	44
Rostoucí potenciál opětovného použití nábytku (reuse).....	45
5.2. SLABÉ STRÁNKY.....	49
Nedostatky současného systému.....	49
Absence kategorizace druhů nábytku a nábytkového odpadu.....	49
Nízká míra recyklace.....	49
Chybějící funkční recyklační technologie.....	50
Absence legislativy ekodesignu.....	51
Omezené financování, dostupnost reuse center a absence dílen pro opravu nábytku.....	51
Nefungující systém měření dat o nábytku a nábytkovém odpadu.....	51

Nedostatečná sběrná síť.....	52
5.3. PŘÍLEŽITOSTI.....	52
Akční plány EU.....	52
Cirkulární plány v ČR.....	53
Aktualizace legislativy v ČR.....	54
Zvýšení míry recyklace dřeva zapojením dalších aktérů.....	55
Prevence vzniku odpadu a edukace.....	56
Systémová změna a inovace služeb a technologií.....	56
Monitoring a vyhodnocení dat o nábytku.....	57
Finanční nastavení EPR systému.....	58
5.4. HROZBY a VÝZVY.....	58
Jednotný odpadový kód.....	58
Administrativní zátěž.....	59
Nerovnoměrná sběrná síť, velká objemovost nábytku a chybějící prostorové kapacity.....	59
Neexistující recyklační technologie.....	60
Neinformovanost a nedostatečná připravenost aktérů.....	60
5.5. Vyhodnocení SWOT analýzy.....	61
6. Doporučené další kroky na podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek.....	63
6.1. Legislativní a institucionální ukotvení systému.....	63
6.2. Spolupráce s dalšími aktéry.....	63
6.3. Vybudování a rozvoj infrastruktury.....	63
6.4. Komunikační rámec a cílená edukace.....	64
6.5. Kvalitní evidence a digitální nástroje.....	64
6.6. Ekodesign a motivace výrobců.....	64
7. Závěr.....	65
Příloha 1.....	66
Příloha 2.....	68

Úvod

V reakci na rostoucí tlak evropské legislativy na zavedení principů oběhového hospodářství a posílení rozšířené odpovědnosti výrobců (dále také „Extended Producer Responsibility - EPR“) se v České republice se na podzim roku 2024 zformovala pracovní skupina složená ze zástupců klíčových hráčů v nábytkářském odvětví, aby podpořili plánovaný vznik efektivního EPR systému pro nábytek.

Nábytkářský průmysl reflektoval úmysl Ministerstva životního prostředí (dále „MŽP“) k zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce pro nábytek v České republice. Vnímá to jako příležitost k nastartování transformace odvětví nábytkářského průmyslu směrem k oběhovému hospodářství.

EPR systém pro nábytek může přinést řadu přínosů, jako je snížení množství odpadu končícího na skládkách, zvýšení míry recyklace a opětovného využití materiálů, stimulace eko-designu produktů a rozvoj inovativních cirkulárních byznys modelů zaměřených na prodloužení životnosti a sdílení produktů, stejně jako podporu pro aplikaci jednoduchých, ale efektivních postupů dekompozice nábytku s cílem oddělení jednotlivých využitelných frakcí (dřevo, textil, kov, molitan - PUR pěna aj.) a jejich přípravu na zpracování.

Pro efektivní nastavení EPR systému pro nábytek je klíčové, aby dodržoval hierarchii způsobů nakládání s odpady, byl pro jeho účastníky spravedlivý, transparentní, nediskriminační a finančně soběstačný, s minimální administrativní zátěží pro výrobce a prodejce, včetně malých a středních podniků. Proto členové pracovní skupiny, zástupci nábytkářského průmyslu (**společnosti Hornbach, Ikea, Jysk, XXXLutz, Kinnarps a Řešeto**) podepsali Memorandum se záměrem strategickými kroky společně podpořit plánovaný vznik efektivního EPR systému pro nábytek. Pracovní skupina zástupců nábytkářského průmyslu také sestavila Poziční dokument, který byl v prosinci 2024 představen MŽP. Jeho hlavní témata byla:

Fungování a financování systému

- **Efektivní struktura a spravedlivé rozložení odpovědnosti** (rovné podmínky, minimální administrativní zátěž, správa poplatků)
- **Zapojení nábytkářů do řízení operátora** (zapojení zástupců nábytkářů do rozhodovacích a kontrolních orgánů)
- **Transparentnost a samofinancovatelnost systému** (poplatky, soběstačnost systému)

- **Ekomodulace a motivace k udržitelnému designu** (motivace nabízet finanční slevy a bonusy)

Sběrná síť a cíl systému

- **Logistická dostupnost a infrastruktura sběrných míst** (hustota sítě sběrných míst pro pohodlné odevzdání nábytku, využití sběrných dvorů, zapojení obcí)
- **Posílení reuse center a prevence vzniku odpadu** (rozšíření sítě reuse center, opětovné použití, předcházení vzniku odpadu)
- **Sledování materiálových toků, stanovení cílů a pravidelné vyhodnocování efektivity EPR systému** (mapování, evidence, metodika a měřitelné cíle)

Implementace a podpora systému

- **Technické standardy a investice do inovací** (standardy pro recyklovatelnost a demontáž, modernizace technologií, rozšíření kapacit pro zvýšení míry opětovného použití)
- **Podpora cirkulární ekonomiky a dlouhodobá udržitelnost** (edukace, kampaně, pravidelné vyhodnocování, sledování materiálových toků)
- **Proces zavedení EPR systému** (nastavení procesů, školení, metodická podpora, zapojení všech klíčových stakeholderů, zohlednění výsledků pilotního projektu).

Představení pozičního dokumentu MŽP iniciovalo komunikaci o předběžné spolupráci mezi soukromým sektorem a státní správou za účelem nastavení procesů pro efektivní nastavení EPR systému pro nábytek před jeho možným zavedením do legislativy. Jedná se o flexibilní a participativní nástroj, tzv. **Dobrovolnou (bohémskou) dohodu**, která se v posledních letech ukazuje jako účinný prostředek k prosazení environmentálních nebo socioekonomických cílů i bez nutnosti okamžité legislativní intervence.

V českém kontextu taková forma spolupráce představuje efektivní most mezi strategickými záměry státu a inovační schopností trhu. V oblasti cirkulární ekonomiky, jako je například nastavení EPR systému pro nábytek, může dobrovolná dohoda sehrát zásadní roli při vytváření podmínek pro smysluplnou legislativu postavenou na zkušenostech z praxe.

Dobrá praxe v oblasti dobrovolných dohod spočívá v jasném definování cílů, průběžném vyhodnocování, transparentní komunikaci a zapojení všech relevantních stran. Z toho důvodu bylo do pilotního projektu přizváno **přes 15 partnerů**, kteří reprezentovali klíčové aktéry simulovaných procesů pilotního EPR systému pro nábytek ve vybraných lokalitách.

Úspěšné příklady z Evropy také ukazují, že tam, kde je dohoda rámována konkrétními indikátory, termíny a možnostmi testovat navržená řešení v terénu (například formou pilotních projektů), dochází k rychlejší akceptaci i kvalitnějším výstupům. Důležitá je rovněž role facilitátora či koordinátora, který dokáže skloubit odbornou expertizu, zájmy různorodých partnerů a vést diskuzi směrem k praktickým, měřitelným výsledkům. V tomto projektu byla zastoupena společností Cyrkl ve spolupráci s byznysovou platformou Změna k lepšímu.

Dobrovolná dohoda funguje jako pilotní rámec, v němž se klíčoví aktéři – zástupci byznysu, neziskového sektoru a státní správy – domlouvají na konkrétních krocích, cílech a sdílených hodnotách, které chtějí společně prosazovat. Konkrétní kroky definovala pracovní skupina ve strategické Roadmapě, která je součástí Dobrovolné dohody s MŽP, stejně jako závazek realizovat pilotní projekt, který zodpoví společně identifikované hypotézy a jehož výsledky budou dále reflektovány při nastavování legislativního rámce pro EPR systém pro nábytek.

V návaznosti na výsledky předešlých analýz o nábytkovém odpadu, které provedly společnosti Ikea, Cyrkl a CETA, shledala pracovní skupina jako nezbytné identifikovat a měřit množství jednotlivých druhů nábytku a jejich míru využití v jednotlivých možných procesech EPR systému, jako je opětovné použití (reuse), recyklace a druhotné využití nábytkového odpadu, z toho důvodu, že data nejsou komplexně v rámci opětovného použití a využití doposud kategorizována a vyhodnocována.

11. března 2025 byl proto úspěšnou tiskovou konferencí zahájen **pilotního projekt, Nábytek v oběhu**, zaměřený na sběr dat o nábytku a nábytkovém odpadu, jehož metodiku a výsledky tato zpráva popisuje. Strategickou cestu, výzkumné otázky a hypotézy pro testování a analyzování dat projektu si pracovní skupina definovala následovně:

VIZE PILOTNÍHO PROJEKTU

Vizí projektu bylo simulovat pilotní prostředí pro integrovaný systém prevence, sběru, třídění a recyklace nábytku a nábytkového odpadu v nábytkářském průmyslu, který bude efektivně propojen s logistickými procesy a který přinese měřitelné úspory nákladů, zlepší dopady výroby nábytku na životní prostředí a podpoří implementaci udržitelných postupů v celém dodavatelském řetězci.

CÍL PROJEKTU

Projekt si kladl dva cíle. Ve své první fázi si dával za cíl sbírat a evidovat data o materiálech, kategoriích odevzdaného nábytku a nábytkového odpadu a jeho dalšího využití z jednotlivých sběrných míst v 5 různých lokalitách po dobu 3 měsíců.

V druhé fázi bylo cílem projektu analyzování monitorovaných dat a identifikování odpovědí na níže specifikované výzkumné otázky, testování nastavených hypotéz a vyhodnocení analýz, jejichž výsledky poskytnou podklady k efektivnímu nastavení budoucího EPR systému pro nábytek.

HYPOTÉZY PROJEKTU

- *Většina spotřebitelů přivezla a odevzdala svůj nábytek, protože se o něm dozvěděli z komunikační kampaně projektu.*
- *Počet spotřebitelů odevzdávající nábytek byl přímo úměrně ovlivněn počtem oslovených v komunikační kampani.*
- *Počet spotřebitelů odevzdávající nábytek ze vzdálenosti do 15 km v místě sběrného místa u prodejny/ na SD byl vyšší než počet spotřebitelů odevzdávající nábytek ze vzdálenosti větší než 15 km (pro každou lokalitu, a celkem v rámci projektu).*
- *Počet spotřebitelů, kteří neměli v místě sběrného místa trvalé bydliště, byl vyšší u sběrného místa u prodejny než na sběrném dvoře.*
- *Odevzdaný nábytek u prodejen se skládal z více komponentů než z roztríděných druhů nábytku.*
- *Odevzdaný nábytek na sběrných dvorech se skládal z více roztríděných druhů nábytku než z komponentů.*
- *Celková hmotnost odevzdaného nábytku se lišila přímo úměrně podle velikosti sběrného místa a lokality.*
- *Větší množství nábytku bylo odevzdáno na SD než u prodejen nábytku.*
- *Míra opětovného použití nábytku (reuse) bude vyšší na sběrných místech v zapojených reuse centrech než na sběrných místech u prodejen.*
- *Míra opětovného použití nábytku (reuse) bude vyšší na sběrných místech v zapojených reuse centrech než na sběrných místech na sběrných dvorech.*

VÝZKUMNÉ OTÁZKY PROJEKTU

- složení a kategorizaci nábytku a nábytkového odpadu (dle druhu a materiálového složení),
- chování a mobilizaci spotřebitelů nábytku,
- efektivitu sběru nábytku u prodejen nábytku,
- míru odevzdaného nábytku pro opětovné použití,
- míru recyklace nábytkového odpadu a

- metody a míru druhotného využití nábytkového odpadu.

2. Metodika sběru dat

2.1. Sběrná místa

Z toho důvodu, že se jedná o pilotní projekt a pro zajištění reprezentativnosti vzorku byl rozsah projektu vymezen na 5 lokalit a 10 sběrných míst, která byla vybrána v odlišných oblastech ČR a dle možností spolupráce u prodejen nábytku a existující sítě sběrných míst.

Projekt se zaměřil na sběr dat nábytku a nábytkového odpadu a vyhodnocení míry jejich opětovného použití, míry recyklace materiálů a kategorizaci nábytku a nábytkového odpadu v jednotlivých procesech pilotního modelu EPR systému v každé lokalitě. Rozsah pilotního projektu byl omezen možnostmi partnerů v daných lokalitách a zároveň vymezen na předem definovaný a odevzdaný nábytek pouze od fyzických osob a na uvedených sběrných místech:

Brno

- SD Jedovnická (dotazníkové šetření, evidence dat druhotného využití odevzdaného nábytku - dřevo, objemný odpad)
- Prodejna Ikea (dotazníkové šetření, sběr nábytku a jeho skladování, vytrídění pro opětovné použití, recyklaci a druhotné využití)
- Nábytková banka Brno (dotazníkové šetření, pouze nábytek určený k opětovnému použití)

České Budějovice

- Kabinet CB, Cirkulární dům (dotazníkové šetření, sběr dat pomocí AI, pouze nábytek určený k opětovnému použití)

Jihlava

- SD Havlíčkova (dotazníkové šetření, evidence dat druhotného využití odevzdaného nábytku - dřevo, objemný odpad)
- Útulek věcí - reuse (dotazníkové šetření, sběr dat pomocí AI, pouze nábytek určený k opětovnému použití)

Jindřichův Hradec

- Prodejna Jysk, sídliště Vajgar (dotazníkové šetření, sběr nábytku, evidence dat dalšího využití nábytku z této prodejny bude sledována po převozu k partnerskému reuse centru a SD v Jihlavě)

Praha

- SD Zakrytá, Praha 4 (dotazníkové šetření, evidence dat druhotného využití odevzdaného nábytku - dřevo, objemný odpad)
- Reuse centra Sto.re a Libre (dotazníkové šetření, sběr dat pomocí AI, pouze nábytek určený k opětovnému použití).

Obrázek 1: Mapa sběrných míst v ČR

2.2. Rozsah sběru dat

Pro účely projektu a vymezení segmentu se za „**nábytek**“ považují veškeré movité předměty a jejich součásti určené k vybavení obytných prostor, kanceláří, veřejných zařízení apod., které se skládají z jednoho nebo více materiálů a slouží jako místo k sezení, ležení, uložení předmětů nebo poskytují pracovní plochu.

Rozsah sběru dat o nábytku „**dle druhu**“ nábytku byl na základě strategie MŽP o rozšiřování EPR systémů definován pro následující typy výrobků uváděných na trh:

- **nábytek do obývacího pokoje/jídelny (stoly, židle, křesla, pohovky, barový nábytek aj.),**
- **doplňkový nábytek (úložné jednotky, dveře, stojany, držáky, šatní skříně, posuvné zásuvky, police, panty, krytky atd.),**

- nábytek do ložnice (matrace, postele, čela postelí, noční stolky atd.),
- kancelářský nábytek (kancelářské stoly, židle aj.),
- kuchyňský nábytek (kuchyňské skřínky, pracovní desky, příborníky apod.),
- koupelnový nábytek (koupelnové skřínky, kování, další příslušenství),
- zahradní nábytek (dílenské stoly, zahradní stoly, houpací křesla atd.),
- sedací nábytek
- technický, komerční a zdravotnický nábytek (stoly, židle, zásuvky na kolečkách, průmyslové přihrádky, zásuvkové jednotky atd.),
- čalouněné výrobky pro sezení nebo spaní
- koberce a předložky.

Mimo uvedené kategorie **nebyly** do projektu zahrnuty ty výrobky, které jsou pokryté již v současnosti existujícím ERP systémem pro elektrická a elektronická odpadní zařízení tj. svítidla a jiná elektrická/elektronická zařízení.

Dále byly z rozsahu projektu vyloučeny následující produkty:

- sanitární keramika a vybavení koupelen,
- stavební prvky a vybavení jako jsou garážová vrata, okna nebo schody,
- textilní výrobky, které budou součástí systému EPR pro textil, vč. lůžkoviny (přikrývky, plédy, ložní prádla, polštáře),
- dekorativní předměty (obrazy, vázy, svícny, ozdoby, dekorativní nádobí a jiné),
- domácí malé i velké spotřebiče,
- zrcadla a další ploché sklo (pokud nebude pevnou součástí nábytku pro opětovné využití).

Pro rozsah sběru dat o nábytku „**dle materiálového složení**“ byly v rámci projektu rozlišovány následující materiálové kategorie:

- dřevěný,
- dřevěný kompozit (překližka, lepené dřevo, osb desky atd.),
- plastový,
- čalouněný,
- kovový,
- koberce,
- matrace,
- ostatní nábytek - materiálový komponent (kombinované materiály dřevo-kov, dřevo-plast, dřevo-textil atd.),

Rozsah sběru dat v rámci projektu také rozlišoval a kategorizoval nábytek „dle jeho stavu”:

- **odevzdaný nábytek** - je výrobek, který spotřebitel odevzdá u prodejny a nebo na sběrném dvoře s úmyslem ho dále nechat využívat k jeho opětovnému použití, pokud to bude možné, a nebo ho odevzdat jako nábytkový odpad.
- **nábytek pro opětovné použití (reuse)** - je výrobek, který spotřebitel odevzdá k jeho opětovnému použití v reuse centrum a nebo v reuse pointu na sběrném dvoře. Nábytek může být za daných podmínek okamžitě znovu využíván a nebo po úpravě, či opravě nabídnut k opětovnému použití. Podmínky pro stav nábytku k odevzdání k opětovnému použití jsou:
 - čistý, kompletní a ve funkčním stavu či s drobnou (opravitelnou) závadou u dřevěného nábytku,
 - čisté a hygienicky nezávadné, bez zjevného napadení parazity, škůdci nebo plísní,
 - reuse centra akceptují tvrdý nábytek (např. skříně, poličky, knihovny, židle, stoly atd.). Z hygienických důvodů neakceptují čalouněný nábytek a matrace. Kabinet CB čalouněný nábytek akceptuje, pokud je hygienicky ošetřený stejně jako nové matrace.

- **nábytkový odpad**

Je veškerý ostatní odevzdaný nábytek, který nebude využit k opětovnému použití a bude převeden do režimu odpadu, a to buď za účelem jeho recyklace, druhotného využití, či odstranění. Všechny uvedené procesy byly v rámci projektu vyhodnoceny a jejich data zaevidována.

2.2. Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření, jehož struktura je uvedena v [Příloze 1. – Dotazník](#), se zaměřovalo na několik klíčových oblastí, které umožnily podrobně sledovat výzkumné otázky a data pro testování hypotéz projektu. Otázky byly navrženy tak, aby zachytily zejména identifikaci konkrétního sběrného místa, dále mobilitu spotřebitelů – tedy vzdálenost, ze které nábytek přivezli, a v neposlední řadě i efektivitu komunikační kampaně, a to prostřednictvím dotazu, jakým způsobem se o projektu dozvěděli. Poslední část dotazníku se věnovala samotnému charakteru odevzdaného nábytku, a to podle výše definovaných kategorií výrobků a materiálového složení. Váha nábytku byla sjednocena dle návrhu váhových koeficientů vytvořených a odsouhlasených v rámci projektu.

Automatizované měření pomocí AI v Reuse centrech

Součástí pilotního projektu bylo také testování AI nástroje, který byl nadesignován a nastaven Reuse federací v souladu s online dotazníkem projektu. Na základě fotografií nábytku automaticky určoval typ, hmotnost a složení výrobku, a to v rámci dotazníkového šetření v partnerských sběrných místech z Reuse Federace (Sto.re, Libre, Útulek věcí, Kabinet CB). Jeho výstupy byly předem testovány a sjednoceny s výstupy z dotazníků, tak aby bylo možné data porovnat.

Sběr dat na sběrných místech zajistili partneři projektu (vedoucí pracovníci prodejen, reuse center a sběrných dvorů). Dotazníkové šetření vedli proškolení zaměstnanci sběrných míst nebo brigádníci koordinovaní projektovým týmem ve spolupráci s vedoucími pracovníky sběrného místa.

2.3. Sběr dat

Sběr dat prostřednictvím dotazníků probíhal na všech zapojených sběrných místech. Dotazníky byly dostupné v tištěné i online formě a jejich sběr byl financován z rozpočtu projektu. Na většině sběrných míst byla data sbírána pomocí online dotazníku (bez nebo za pomoci AI nástroje) po celou dobu průběhu projektu. Na sběrném dvoře Havlíčkova byla data zaznamenávána manuálně. Na dvou sběrných místech (SD Zakrytá a Jedovnická) byl sběr dat omezen finančním rozpočtem projektu a časovými možnostmi dotazovatelů. Cílem bylo vždy sbírat data ve dnech, kdy je na SD největší provoz, tedy o víkendech, ve čtvrtek a v pátek odpoledne.

Graf 1: Návštěvnost sběrných míst dle dnů v týdnu

Frekvence sběru dat

V rámci vyhodnocení dat je zároveň nutné zohlednit, že rozsah datového vzorku se v jednotlivých lokalitách lišil, a to v závislosti na konkrétních fyzických podmínkách sběrných míst, časové dostupnosti personálu a technického zázemí, ale také na finančních možnostech zapojených subjektů.

Nejvíce dat bylo evidováno během soboty. Graf níže znázorňuje průměrný týdenní sběr dat. Červeně vyznačená pole představují nejvytíženější hodiny, kdy se nasbíralo největší množství dat průměrně v týdnu na všech sběrných místech (s výjimkou SD Havlíčkova, kde přesný časový údaj není k dispozici).

Graf 2: Návštěvnost sběrných míst dle času

2.4. Evidence dat a její statistické a metodické vlivy

Evidence

Data na vstupu do projektu byla z online dotazníků a AI měření evidována automaticky ve sdíleném souboru. Data ze SD Havlíčkova byla sbírána manuálně a pravidelně byla sdílena s koordinačním týmem. Druhotné zpracování nábytkového odpadu a nábytku se sledovalo v rámci objemného odpadu a dřeva pomocí údajů z vážních lístků. Míra opětovného použití a recyklace dřeva pak z dat sdílených partnery projektu.

Statistické a metodické vlivy

Různé počty sběrů a pozorování mezi sběrnými místy znamenají, že některá data mají větší váhu než jiná, což může zkreslovat celkové průměry nebo podíly a tvořit nerovnoměrný rozsah datového vzorku napříč lokalitami. V případě porovnání sběrných míst budou data normalizována, např. na počet obyvatel a provozní dobou.

Soboty byly nejvytíženější, což ukazuje na významný časový vzorec v chování spotřebitelů. Všechna sběrná místa kromě Nábytkové banky Brno, sbírala během soboty data o nábytku, což také odpovídá nejvíce zaevidovaným datům o nábytku v těchto dnech.

Úplnost a přesnost záznamů ovlivňují také personální a technické kapacity

dotazovatelů, například granularita a absence přesného záznamu. Zároveň reálná schopnost zaznamenávat data, tedy rozdíly sběru dat mezi AI nástrojem a manuálním vyplňováním dotazníků, se mohla lišit a při srovnání mezi lokalitami bude v případě extrémních hodnot zohledněna.

Sběr dat byl prováděn v jarních měsících a může být ovlivněn sezónností, například jarními úklidy, stěhováním apod. Větší množství dat bylo zaznamenáno během dubnových víkendů před Velikonocemi a při interpretaci trendů je nutné tento sezónní charakter vzít v úvahu. Počasí ovlivňovalo zejména chování spotřebitelů na sběrných místech bez přístřeší, kde při interpretaci trendů bude tento charakter sběru dat zohledněn.

Vysoká koncentrace datových záznamů o víkendech a v dopoledních hodinách může zvýhodňovat určité vzory chování pro určité typy spotřebitelů (např. domácnosti s volnem o víkendu) a tím narušovat rovnováhu. Vzorek tedy odráží aktivní populaci v konkrétním čase než průřezové chování všech skupin spotřebitelů.

Dle velikosti datového vzorku (přes 5000 ks nábytku) a druhu průzkumu (dotazníkový průzkum) lze předpokládat hladinu spolehlivosti dat kolem 95 % a statistickou chybu přibližně $\pm 1,39$ %.

3. Datová analýza

Kapitola 3 se věnuje datové analýze výsledků získaných v rámci pilotního projektu, a to ve vazbě na klíčové indikátory projektu související s uvedenými výzkumnými otázkami.

Analýza vychází ze souboru dat, který byl získán prostřednictvím dotazníkového šetření, automatizovaného AI měření a pravidelné evidence od zapojených partnerů projektu (viz. [kapitola 2](#)) – celkem byla evidována data z 395 dotazníků v reuse centrech (zde byl každý kus nábytku evidován v separovaném dotazníku), ze 163 excelových řádků na SD Havlíčkova (zde byla data zaznamenána nad rámec běžné provozní evidence) a z 1 316 dotazníků na místech sběrných dvorů, prodejen nábytku a z nábytkové banky Brno, kde v jednotlivém online dotazníku mohlo být ale evidováno více kusů nábytku.

3.1. Složení nábytku a nábytkového odpadu dle druhů

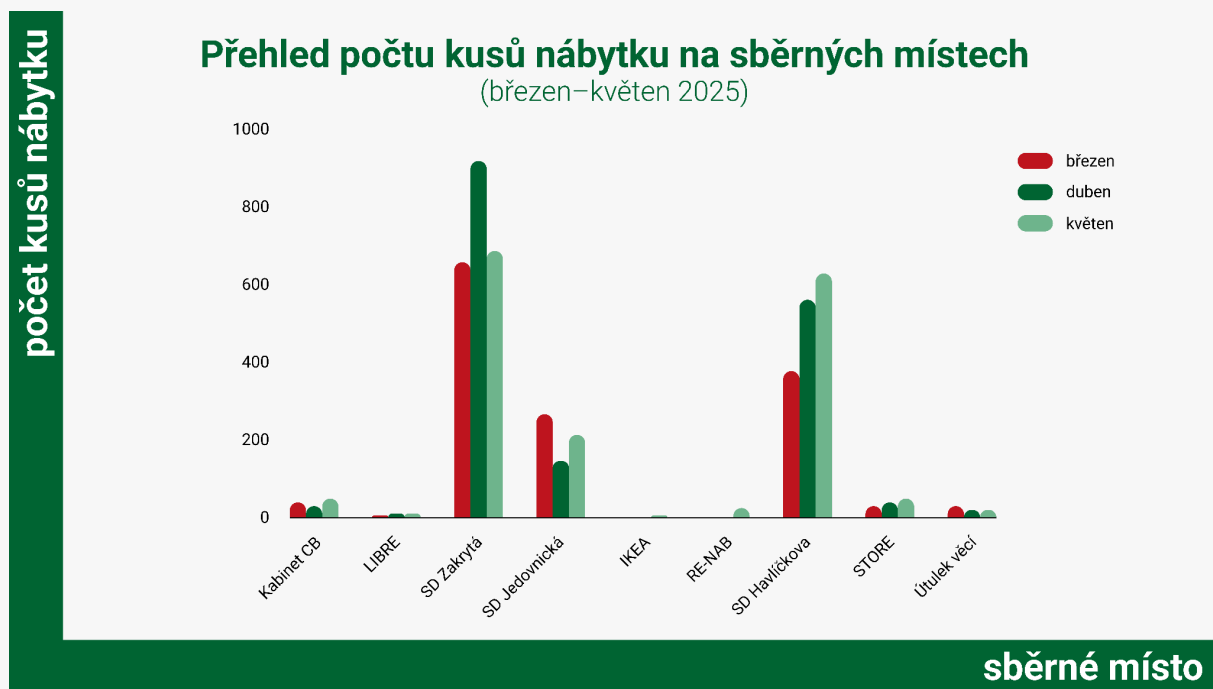
V rámci sběru dat o nábytku bylo na 10 sběrných místech projektu v období od 11. března do 31. května 2025 analyzováno celkem **5 185 kusů nábytku** o celkové hmotnosti **127,08 tun**.

Obrázek 2: Celkový počet a hmotnost nábytku

Nejvyšší počet dotazníků i evidovaných kusů nábytku byl zaznamenán na sběrném dvoře Zakrytá, kde bylo celkem odevzdáno 2354 kusů nábytku. Následoval sběrný dvůr Havlíčkova s celkem 1622 kusy nábytku, a třetím nejvytíženějším místem byl sběrný dvůr Jedovnická, kde bylo zaevidováno 648 kusů nábytku. Tyto tři sběrná místa tak tvořily nejvýznamnější zdroje datového vzorku v rámci projektu.

Graf 3: Přehled počtů odevzdaných kusů nábytku na jednotlivých sběrných místech.

Pozn. Na sběrné místo u prodejny Jysk nebyl v průběhu projektu odevzdán žádný nábytek. U 253 kusů nábytku nejsou k dispozici data ze všech položek dotazníku.

Z pohledu **10 nejpočetněji zastoupených kategorií** nábytku dle počtu kusů dominují následující druhy nábytku:

Graf 4: Top 10 kategorií nábytku podle počtu kusů

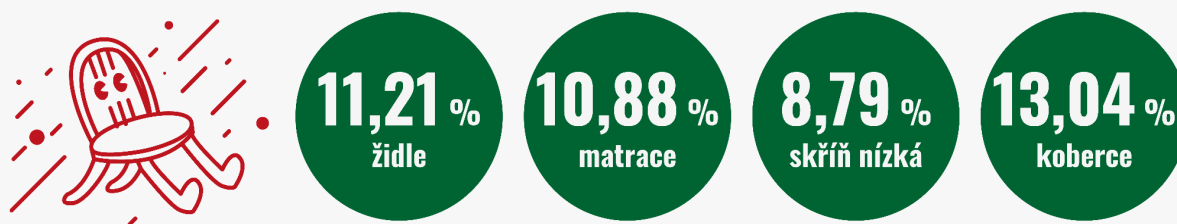

Židle byly nejvíce zastoupeným druhem nábytku dle počtem kusů napříč všemi sběrnými místy. Celkově bylo odevzdáno **581 židlí, 564 kusů matrací a 456 ks nízkých skříněk**. V případě, že by byl sečten počet kusů malých a velkých koberců, dostaneme se na počet **676 ks**, a v tom případě by byly koberce nejvíce zastoupený druhem nábytku. Celkový přehled všech druhů nábytku najdete v [příloze 2](#).

Obrázek 3: Nejvíce zastoupené kategorie nábytku

Koberce tvořily 13,04 % z celkového počtu kusů nábytku. Dále z celkového počtu evidovaných kusů nábytku tvoří **židle 11,21 %, matrace 10,88 %, skříně nízké 8,79 % a koberec malý 6,08 %**.

Obrázek 4: Procentuální zastoupení nejpočetnějších kategorií nábytku

Matrace a Koberce

Součástí analyzovaných kategorií nábytku v rámci projektu byly také koberce a matrace – tedy druhy velkoplošného textilu, které svými rozměry a hmotnostmi výrazně přesahují běžné kategorie textilu a svým charakterem se přibližují k nábytkovým produktům. Z těchto důvodů byly identifikovány jako potenciální sběrná komodita v rámci budoucího systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek.

Jejich zařazení do projektu vychází z potřeby řešit jejich zpracování specifickým způsobem, neboť v současném systému často končí jako objemný odpad bez dalšího

využití a zároveň z důvodu identifikovat množství jejich zastoupení v rámci objemného odpadu. Z data tedy vyplývá, že matrace a koberce byly evidovány pouze na sběrných místech na SD a u prodejen, v reuse centrech nejsou v současnosti matrace a koberce akceptovány z hygienických důvodů. Na jednotlivých sběrných místech na sběrných dvorech byly zastoupeny následovně:

Tabulka 1: Koberce a matrace (počet ks)

Koberce a matrace (ks)				
Materiál celkem zastoupený - SD Havlíčkova	březen/ks	duben/ks	květen/ks	celkem/ks
Množství koberců	82	148	154	384
Množství matrací	60	88	122	270
Materiál celkem zastoupený - SD Jedovnická				
Množství koberců	33	26	28	87
Množství matrací	37	24	18	79
Materiál celkem zastoupený - SD Zakrytá				
Množství koberců	70	57	44	171
Množství matrací	64	67	67	198
Celkem	346	410	433	

Pozn. u 34 kusů koberců nebyla data ke sběrnému místu k dispozici.

Pozn. u 17 kusů matrací nebyla data ke sběrnému místu k dispozici.

Celková hmotnost jednotlivých druhů nábytku

Na jednotlivých sběrných místech byla celková hmotnost nábytkového odpadu následující:

Tabulka 2: Celková hmotnost jednotlivých druhů nábytku

Sběrné místo	Váha (kg)			
	březen	duben	květen	Celkem
Kabinet CB	1185.5	613	1498	3296.5
LIBRE	59	130	149	338
SD Zakrytá	14749.5	23514	17679	55942.5
SD Jedovnická	6509.5	4595	4595	15699.5
Prodejna IKEA, Skandinávská 4	0	0	36	36
Projekt RE-NAB v rámci sběrných dvorů	0	0	349.5	349.5
SD Havlíčkova	13639.5	15589.5	17189	46418

STORE	492	618	727	1837
Útulek věcí	821	669.5	915	2405.5

3.2. Složení nábytku a nábytkového odpadu dle materiálů

Nejvíce evidovaných kusů nábytku, **1419, bylo ze dřeva**. Další zastoupená kategorie byla koberce (676 ks) a matrace (564 ks). Z dřevěného kompozitu bylo evidováno 568 ks nábytku, kovových pouze 40 a jen plastového nábytku 31 kusů. Všechn ostatní zaznamenaný nábytek byl buď čalouněný 49 kusů, nebo se jednalo o nábytek z různých materiálových komponentů v počtu **1585 kusů**.

Tabulka 3: Celková míra zastoupení materiálů byla následující:

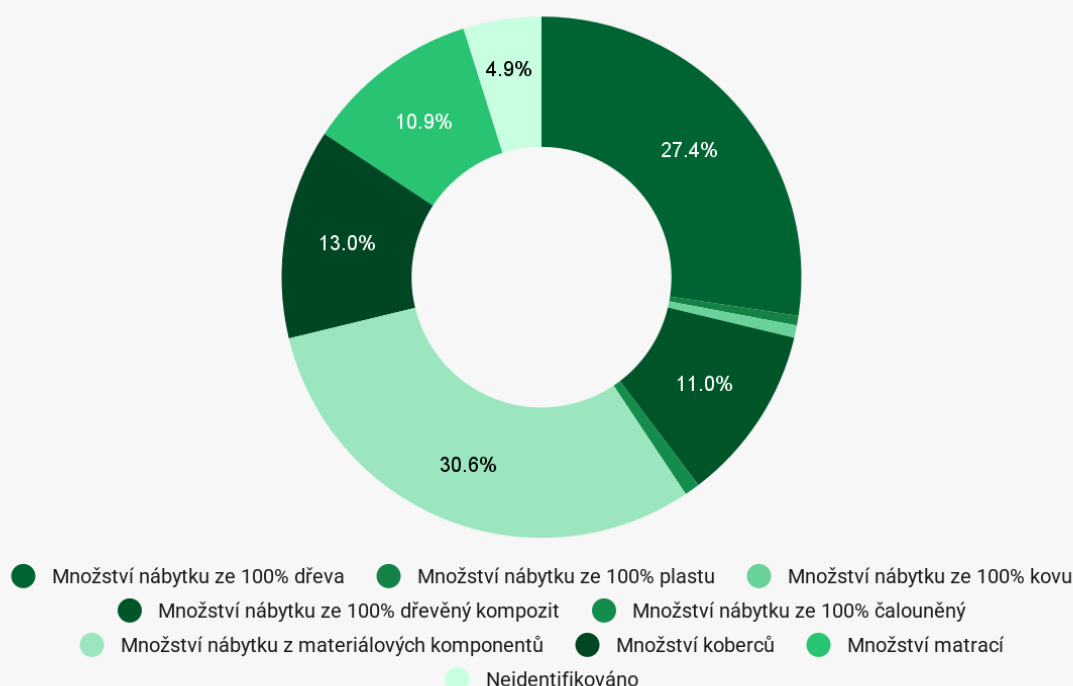
Materiál	Celkem kusů	Míra zastoupení
Množství nábytku ze 100 % dřeva	1419	27.37 %
Množství nábytku ze 100 % plastu	31	0.60 %
Množství nábytku ze 100 % kovu	40	0.77 %
Množství nábytku ze 100 % dřevěný kompozit	568	10.95 %
Množství nábytku ze 100 % čalouněný	49	0.95 %
Množství nábytku z materiálových komponentů	1585	30.57 %
Množství koberců	676	13.04 %
Množství matrací	564	10.88 %
<i>Neidentifikováno</i>	253	4,88 %

Z hlediska materiálového složení představoval největší podíl odevzdaného nábytku nábytek z kombinovaných materiálových komponentů, který tvořil téměř 31 % z celkového množství evidovaného nábytku. Druhým nejčastěji zastoupeným materiálem bylo čisté dřevo, a to s podílem 27,37 %.

Na třetím místě byly nejzastoupenější matrace, které svou skladbou kombinují pěnové, textilní i kovové prvky, a tvořily přes 13 % všech odevzdaných kusů nábytku. Tak jak je zobrazeno i na následujícím grafu.

Graf 5: Míra zastoupení jednotlivých druhů materiálů

3.3. Zastoupení materiálů nábytku a nábytkového odpadu na sběrných dvorech a v prodejnách

Sběrné dvory

Na sběrných dvorech byl nejčastěji odevzdaným materiálem nábytek vyrobený z čistého dřeva, který dosáhl celkového počtu 1329 kusů. Hned za ním následoval nábytek z více materiálůvých komponentů, tedy kombinovaných materiálů, kterého bylo odevzdáno 1264 kusů.

Třetím nejzastoupenějším materiálem byl dřevěný kompozit, s celkovým počtem 568 kusů, což rovněž potvrzuje významnou přítomnost vícesložkových výrobků ve sběrném systému sběrných dvorů.

Na jednotlivých sběrných místech na SD bylo pak materiálůvé složení nábytkového odpadu následující:

Tabulka 4: Materiálové složení nábytku u jednotlivých sběrných míst

Materiál celkem zastoupený - SD Havlíčkova	Celkem kusů
Množství nábytku ze 100 % dřeva	355
Množství nábytku ze 100 % plastu	0
Množství nábytku ze 100 % kovu	7
Množství nábytku ze 100 % dřevěný kompozit	102
Množství nábytku ze 100 % čalouněný	0
Množství nábytku z materiálových komponentů	504
Množství koberců	384
Množství matrací	270
Materiál celkem zastoupený - SD Jedovnická	
Množství nábytku ze 100 % dřeva	173
Množství nábytku ze 100 % plastu	2
Množství nábytku ze 100 % kovu	0
Množství nábytku ze 100 % dřevěný kompozit	0
Množství nábytku ze 100 % čalouněný	1
Množství nábytku z materiálových komponentů	223
Množství koberců	87
Množství matrací	79
Materiál celkem zastoupený - SD Zakrytá	
Množství nábytku ze 100 % dřeva	801
Množství nábytku ze 100 % plastu	29

Množství nábytku ze 100 % kovu	32
Množství nábytku ze 100 % dřevěný kompozit	466
Množství nábytku ze 100 % čalouněný	45
Množství nábytku z materiálových komponentů	537
Množství koberců	171
Množství matrací	198

Pozn. 253 ks nábytku nemá k dispozici data dle sběrného místa, či dle materiálu.

Prodejny

Sběr dat pilotního projektu probíhal celkem ve dvou prodejnách. Spuštění pilotního projektu na sběrných místech v prodejnách nábytku, tedy možnosti odevzdávat nepotřebný nábytek přímo v prodejně, což není běžným zvykem spotřebitele, jsme podpořili informováním na webových stránkách projektu, na tiskové konferenci při příležitosti zahájení projektu a interní kampaní na prodejnách. K žádným jiným pobídkám se pracovní skupina rozhodla nepřistoupit, aby byl zachován přirozený simulovaný/ pilotní model EPR systému. V průběhu projektu na sběrném místě u prodejny Jysk nebyl zaznamenán žádný odevzdaný nábytek. Na sběrném místě v prodejně Ikea byly odevzdané jen **4 kusy** nábytku o hmotnosti celkem 36 kg, a všechny byly z komponentních materiálů.

3.4. Míra odevzdaného nábytku pro opětovné použití a míra potenciálu reuse

V součtu reuse centra, sběrné dvory a RENAB v rámci pilotního projektu přijali 415 kusů nábytku a vybavení, které mohou být využity pro opětovné použití a nemusely být zpracovány jako nábytkový odpad. Konkrétně převzali: Kabinet CB: 139 kusů, Sto.re: 128 kusů, Útulek věcí: 104 kusů, LIBRE: 21 kusů, RENAB: 19 kusů a Reuse point na SD Zakrytá: 4 kusy nábytku. Celková míra odevzdaného nábytku pro opětovné použití z celkové počtu evidovaných kusů nábytku tvořila 8 %.

Obrázek 5: Míra odevzdaného nábytku pro opětovné použití a míra potenciálu reuse

V součtu jsou to tuny celkové hmotnosti nábytku, které jednotlivá reuse sběrná místa přijala během pilotního projektu za použití přepočtu váhových koeficientů:

- Kabinet CB, České Budějovice: 3 296,5 kg
- Útulek věcí, Jihlava: 2 405,5 kg
- Sto.re, Praha 7: 1 837 kg
- LIBRE, Praha 8: 338 kg
- RENAB: 349,5 kg
- Reuse point SD Zakrytá: 60 kg

Dohromady tedy reuse sběrná místa převzala za 3 měsíce přes téměř 8,3 tuny nábytku. Přitom Sto.re muselo z kapacitních důvodů (z toho důvodu nebyly jejich data zaznamenána dotazníkovým šetřením a ani nejsou součástí datového vzorku) odmítnout dalších 111 kusů v součtu o hmotnosti 5 tun, což ukazuje limity kapacit reuse provozů v Praze, nikoliv nízký zájem. Zapojení obyvatel v menších městech je srovnatelné nebo vyšší než ve větších městech (v přepočtu na 1 000 obyvatel).

Data z pilotního projektu potvrzují, že reuse centra mohou podpořit EPR systém pro nábytek v prevenci vzniku odpadu, a to především v menších městech a lokalitách s dobře zakořeněnou komunitní sítí. Míra zapojení obyvatel v Jihlavě (45,4 kg/1 000 obyvatel) a Českých Budějovicích (34,8 kg/1 000 obyvatel) výrazně převyšuje hodnoty dosažené v Praze, a to i při souhrnném započtení dvou pražských provozů.

V rámci České republiky existuje stále značné množství nábytku s vysokým potenciálem pro opětovné využití nábytku. Tento potenciál však zůstává z velké části nevyužitý – především kvůli nedostatečně rozvinuté infrastruktuře reuse center a absenci systematické podpory ze strany měst či státu. Data z pilotního projektu ukazují, že až 20 % nábytku odevzdaného na sběrných dvorech bylo potenciálně vhodné k dalšímu použití. K opětovnému použití by mohlo být tedy využito o 620 ks nábytku víc, pokud by bylo možné zahrnout také všechny objemnější druhy nábytku jako jsou křesla, židle, skřínky, čalouněné výrobky, koberce a matrace – tedy kategorie, které reuse centra aktuálně nepřijímají jak z hygienických, či kapacitních důvodů. Příklad provozovny Sto.re, která odmítla 111 kusů nábytku (z toho důvodu nejsou součástí datového vzorku), ilustruje, že i při existenci zájmu ze strany veřejnosti jsou reuse centra limitována svými provozními kapacitami a často tak nedokážou reagovat na dostupný objem vhodného nábytku.

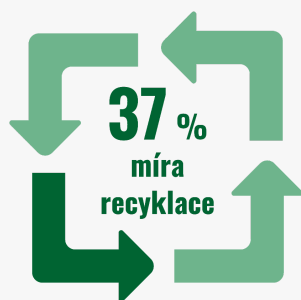
3.5. Míra recyklace dřevěného a kovového nábytkového odpadu

Z celkové množství odevzdaného nábytku v rámci projektu bylo 1897 kusů nábytku dřevěných nebo z dřevěného kompozitu odevzdáno na sběrných dvorech, kde byl tento nábytek dále vytríděn dle instrukcí zpracovatele do kontejneru s dřevěným odpadem (evidenční číslo z katalogu odpadů 20 01 38 - dřevo). Toto množství nábytku tvořilo 36,59 % z celkového množství odevzdaného nábytku během projektu.

Takto vytríděné dřevo bylo společností Kronospan podrceno a ze 100 % zrecyklováno a materiálově využito pro výrobu DTD desek. Při drcení dochází k separaci nábytkového kování (panty, drobný spojovací materiál atd), plastů apod.

V rámci sběru bylo zaznamenáno 40 kusů nábytku vyrobeného výhradně z kovu, o celkové hmotnosti 719 kg. Tento objem představuje 0,77 % z celkového množství odevzdaného nábytku.

Samostatně vytríděný kovový nábytek byl na sběrných dvorech označen odpovídajícím katalogovým číslem odpadu 20 01 40 a následně předán ke zpracování. Dle dostupných údajů byl ve 100 % případů materiálově využit – konkrétně recyklován, čímž došlo k jeho opětovnému navrácení do oběhu formou druhotné suroviny. Tento výsledek potvrzuje, že vysoká čistota materiálu je klíčovým předpokladem pro efektivní recyklaci a že kovový nábytek má při vhodném třídění výborný recyklační potenciál.

Obrázek 6: Míra recyklace nábytku pilotního projektu Nábytek v oběhu

Z uvedeného vyplývá, že celkově bylo z celkového množství nábytku evidovaného v rámci projektu *Nábytek v oběhu* recyklováno **přes 37 % (37, 36 %)** dřevěného a kovového materiálu. Je ale důležité zohlednit, že pilotní projekt již simuloval prostředí budoucího EPR systému pro nábytek a bylo zajištěno, aby na všech sběrných místech projektu byl partner recyklace dřeva a kovu zapojen a data měřena. Nelze ale generalizovat, že se tak aktuálně děje v rámci všech sběrných míst v České republice.

3.6. Metody druhotného využití nábytkového odpadu

V průběhu pilotního projektu *Nábytek v oběhu* byl značný podíl evidovaného nábytku, zejména ten složený z kombinovaných materiálů, vytříděn do kategorie objemného odpadu pod katalogovým číslem 20 03 07. Tento druh odpadu, vzhledem ke své materiálové skladbě a složitému třídění jednotlivých materiálů, byl následně

- a) druhotně využít energeticky, tedy předán ke spalování s využitím vzniklého tepla,
- b) předán k uložení na skládku.

Projekt měl za cíl sledovat míru opětovného použití nábytku, a to prostřednictvím vážních lístků ze sběrných míst dle domluvy s partnery. V praxi se ukázalo, že různorodé systémy evidence hmotností a nepravidelnost sběru dat a odvozů ke zpracovatelům na jednotlivých lokalitách představují zásadní překážku. S ohledem na technické a provozní limity zapojených partnerů nebylo možné v rámci trvání projektu tyto nástroje sjednotit či přenastavit.

Z těchto důvodů nebylo možné s dostatečnou přesností vyčíslit podíl nábytku, který byl skutečně druhotně využít a jakým způsobem na všech sběrných místech. Tento poznatek potvrzuje potřebu budoucího datového standardizovaného systému vážení, evidence na vstupu a jednotných metodických postupů, které umožní přesné sledování materiálových toků a vyhodnocení účinnosti EPR systému pro nábytek.

Míru energetického využití nábytku se v rámci projektu podařilo částečně analyzovat pouze na sběrném dvoře Zakrytá, kde byla k dispozici vstupní data z evidence odpadových toků. I přes tuto výhodu však nebylo možné s dostatečnou přesností dosledovat celý materiálový tok nábytku, jelikož odevzdávaný nábytek je evidován pod obecnou katalogovou položkou objemného odpadu (kód 20 03 07), která zahrnuje i další druhy odpadů s méně přesnou evidencí a je zpracováván jak energeticky, tak skládkován. Z dostupných dat přesto vyplývá, že míra energetického využití objemného odpadu – a potažmo tedy i nábytku – na sběrném dvoře Zakrytá byla v jednotlivých měsících následující: březen: 66,64 %, duben: 71,36 %, květen: 78,91 %. Na SD havlíčkova byla míra energetického využití nábytku v březnu: 32,10 %, v dubnu: 59,49 %, a v květnu: 44,12 %.

Identifikované míry naznačují na kolísající trend energetického využití se stále velkým potenciálem materiálového, či energetického využití nábytku, který je skládkován. Zároveň potvrzují potřebu přesnější evidence nábytku, která by umožnila oddělené sledování toků jednotlivých druhů nábytku, a tím i efektivnější plánování recyklace a opětovného použití v budoucím EPR systému.

3.7. Chování a mobilizace spotřebitelů nábytku

Součástí vyhodnocení projektu je rovněž analýza chování a mobilizace spotřebitelů, která se zaměřuje na vzdálenost, ze které spotřebitelé nábytek přivezli, a na míru jejich reakce na komunikační kampaň.

Dojezdová vzdálenost ke sběrnému místu byla zvolena jako jeden z klíčových indikátorů na základě zkušeností z francouzského systému EPR, kde se vzdálenost 15 kilometrů ukázala jako rozhodující hranice ovlivňující ochotu spotřebitelů nábytek odevzdat. Tento referenční rámec byl proto použit i při hodnocení dostupnosti sběrných míst a ochoty spotřebitelů aktivně se zapojit odevzdáním nábytku a nábytkového odpadu.

Mobilizace spotřebitelů

Na otázku vzdálenosti od sběrného místa odpovědělo celkem **1446** respondentů. Do vzdálenosti 15 km od sběrných míst přijelo celkem 1442 z nich. Průměrná vzdálenost spotřebitele od sběrného místa **byla 2,6 km**. Jen 4 dotázaní odevzdali nábytek na sběrném místě z větší dojezdové vzdálenosti než 15 km.

Trvalé bydliště

Výzkumná otázka se dále zaměřila na vztah mezi místem trvalého bydliště spotřebitelů a volbou konkrétního sběrného místa. Zkoumáno bylo, zda spotřebitelé častěji odevzdávají nábytek mimo místo svého trvalého pobytu a zda tato skutečnost souvisí s dostupností sběrné infrastruktury nebo atraktivitou konkrétního sběrného místa. Tento faktor umožňuje lépe pochopit motivace spotřebitelů k odevzdání nábytku a nábytkového odpadu.

Na sběrném místě u prodejny Ikea odevzdal nábytek 1 spotřebitel, který měl trvalé bydliště v místě prodejny. Na ostatních sběrných místech odevzdávali nábytek spotřebitelé, kteří měli trvalé bydliště v místě sběru dat. Výjimku tvořily u sběrných dvorů pouze **3** dotazovaní spotřebitelé na SD Zakrytá a **1** dotazovaný na SD Jedovnická.

Chování spotřebitele

Další sledovanou souvislostí byla míra informovanosti spotřebitelů o probíhajícím projektu a její vliv na rozhodnutí nábytek odevzdat. V rámci dotazníkového šetření byla zjišťována nejen znalost projektu, ale i zdroje informací, ze kterých se o sběru spotřebitelé dozvěděli. Tento údaj sloužil jako nástroj pro vyhodnocení efektivity komunikační kampaně. Výsledky těchto dat slouží k testování hypotézy o porozumění vztahu mezi ochotou spotřebitele odevzdat nábytek či nábytkový odpad a jeho zažitými vzorci chování, tedy jakým způsobem obvykle s nepotřebným nábytkem nakládá a jak vnímá další dostupné možnosti odevzdání nábytku. Tento kontext je zásadní pro další návrh motivačních nástrojů efektivního EPR systému, i nastavení funkční sběrné sítě.

Komunikace projektu byla podpořena externí komunikací na sběrných místech, formou informačních letáků, odkazem na webové stránky, a komunikací projektu v médiích (sociální média, tisková zpráva, tisková konference, 20 zobrazení v tištěných médiích, v rozhlase). Celkový dosah externí komunikace tiskové konference byl 1,98 mil. jedinečných uživatelů.

Na základě dat od respondentů bylo analyzováno, že více než dvě třetiny (67,45 % všech odpovědí) uvedlo, že přivezli odpad, aniž by o projektu věděli – konkrétně 1264 dotazujících.

Dalších 563 respondentů na tuto otázku vůbec neodpovědělo, což značí potenciální rezervy v komunikaci nebo motivaci k vyplnění dotazníku. Jen malé množství lidí (jednotky případů) uvedlo konkrétní kanály, nejvíce pak například: sociální média (24 odpovědí), webové stránky projektu (5), v prodejně (4), známý/kamarád (3).

3.8. Závěr kapitoly 3

Datový vzorek získaný v rámci pilotního testování projektu *Nábytek v oběhu* zahrnuje široké spektrum sběrných míst různého typu (sběrné dvory, reuse centra, prodejny) i různé typologie lokalit (velká města, menší města, městské části). Na základě dostupného datového vzorku byly interpretovány výsledky výzkumných indikátorů, které byly nastaveny tak, aby na jejich základě bylo možné vyhodnotit výsledky výzkumných otázek ohledně kategorizace a funkčnosti aktuálního zpětného odběru nábytku a nábytkového odpadu.

Při hodnocení reprezentativnosti datového vzorku datová analýza zohledňuje následující faktory:

- Velikost a distribuce vzorku se liší v rámci jednotlivých sběrných míst pro provedení základních statistických testů je dostatečná. Výjimkou je sběr dat u prodejen - zde jsou data a významně snižuje možnost jejich generalizace.
- Pro porovnání výsledků mezi lokalitami budou data pro testování hypotéz normalizována.
- Všechna sběrná místa nepostupovala dle metodiky sběru dat a došlo k několika anomáliím jako například chybějící záznam o efektivnosti kampaně projektu. Přesný počet záznamů byl vždy v datové analýze interpretován.
- Projekt probíhal ve specifickém časovém období (jaro), kdy může být pozorována změna ve vzorci chování spotřebitele, například z důvodu jarních úklidů. Tento faktor bude zohledněn v závěrných interpretacích dat.
- Některé hypotézy budou ověřovány pouze deskriptivně kvůli malému nebo chybějícímu vzorku.
- Některé dílčí analýzy mají menší míru statistické robustnosti a měly by být interpretovány jako orientační.

Závěry datové analýzy jsou formulovány s ohledem na rozdílnou délku provozu, kapacitní možnosti a nerovnoměrný rozsah sběru dat mezi jednotlivými lokalitami. Interpretace je proto validní primárně na úrovni zkoumaných jednotek a nelze ji bez korekce zobecňovat na celý segment. Přestože výsledky poskytují silné argumenty a validní trendy pro nastavení EPR systému ve větších městských oblastech a standardních sběrných dvorech, je třeba je s opatrností zobecňovat na méně zastoupené formy sběru, jako jsou prodejny nebo velmi malé obce. Pro plošnou implementaci systému by bylo vhodné získat více dat z těchto segmentů.

Závěrem této kapitoly lze shrnout, že analýza dat získaných v rámci pilotního projektu poskytla vstupy ke všem stanoveným výzkumným indikátorům. Získaná zjištění

pokrývají jak složení a tok nábytkového odpadu, tak chování spotřebitelů, míru opětovného využití, recyklace a částečně i pro druhotného zpracování nábytkového odpadu. Tato data vytvářejí základní analytický rámec, který bude v následující kapitole využit k testování formulovaných hypotéz a na základě indikátorů, které sledovaly data v simulovaném pilotním prostředí EPR systému pro nábytek, bude ověřena platnost předpokladů pro efektivní nastavení jeho jednotlivých procesů.

4. Testování hypotéz

Hypotézy uvedené v této části vycházejí z výzkumných otázek, které byly formulovány pracovní skupinou projektu na základě identifikovaných výzkumných indikátorů. Cílem bylo konkretizovat zásadní chybějící datové informace pro ověření předpokladů pro návrh efektivního EPR systému pro nábytek. Hypotézy se vztahují k dosud neznámým parametrům jako jsou chování spotřebitelů, druhy a materiálové složení nábytku a nábytkového odpadu a aktuální míře funkčnosti sběrné infrastruktury nábytku a nábytkového odpadu.

V případech, kde to umožňuje datový vzorek a jeho statistická kvalita, budou hypotézy testovány na úrovni jednotlivých sběrných míst, v rámci lokálního porovnání, i v souhrnu za celý projekt. Tam, kde velikost či struktura datového souboru neumožňuje kvantitativní ověření, bude použita deskriptivní analytická metoda, která poskytne orientační pohled a kontextové vysvětlení na základě dostupných údajů.

4.1. Preference a chování spotřebitele

Výzkumná otázka: Jaký byl rozsah a dopad komunikační kampaně ve vztahu k množství odevzdaného nábytku – konkrétně, kolik spotřebitelů bylo kampaní osloveno a kolik na základě této informace nábytek skutečně odevzdalo?

Hypotéza 1

„Většina spotřebitelů přivezla a odevzdala svůj nábytek, protože se o projektu dozvěděla z komunikační kampaně.“

Testování hypotéz

- H_0 (nulová hypotéza): Komunikační kampaň neměla vliv na rozhodnutí spotřebitelů odevzdat nábytek; počet spotřebitelů, kteří odevzdali nábytek, je nezávislý na tom, zda byli kampaní osloveni.
- H_1 (alternativní hypotéza): Komunikační kampaň měla vliv na rozhodnutí spotřebitelů odevzdat nábytek; počet odevzdaných kusů je závislý na tom, zda byl spotřebitel informován prostřednictvím kampaně.

Vyhodnocení: Z odpovědí získaných prostřednictvím dotazníkového šetření a interpretovaných v kapitole [3.7. Chování a mobilizace spotřebitelů nábytku](#) vyplývá, že více než dvě třetiny respondentů (**67,45 %**, tj. **1 264 osob**) uvedly, že nábytek přivezly **bez jakékoli předchozí znalosti o projektu**. To naznačuje, že jejich účast nebyla ovlivněna cílenou komunikací projektu, ale pravděpodobně zažitým vzorcem chování - rutinním využitím sběrného dvora za účelem potřeby zbavit se nepotřebného nábytku, či reuse centra za účelem jeho odevzdání k opětovnému použití.

Závěr:

Hypotézu nelze potvrdit.

Naopak – data silně podporují nulovou hypotézu (H_0), že komunikační kampaň neměla zásadní vliv na rozhodnutí spotřebitelů odevzdat nábytek. Odevzdání nábytku tak ve většině případů pravděpodobně vycházelo ze zaběhnutého vzorce chování, tj. využití standardních sběrných kanálů (sběrné dvory, reuse centra) bez přímé souvislosti s informovaností o probíhajícím projektu.

Hypotéza 2

„Počet spotřebitelů odevzdávajících nábytek byl přímo úměrně ovlivněn počtem oslovených v komunikační kampani.“

Testování hypotéz a vyhodnocení

Nejenže většina respondentů nevěděla o existenci projektu, ale navíc 563 respondentů na otázku vůbec neodpovědělo. Navíc 1 517x na sběrných místech nebyla tato otázka vůbec položena kvůli odlišnému způsobu sběru dat, což dále ztěžuje reprezentativní vyhodnocení dopadu kampaně.

Závěr: Hypotézu nelze potvrdit. Získaná data naznačují, že komunikační kampaň **nebyla hlavním faktorem** motivujícím spotřebitele k účasti na odevzdání nábytku a nábytkového odpadu v rámci projektu. Většina dotázaných se o projektu vůbec nedozvěděla a i ti, kteří byli osloveni, často neuváděli konkrétní kanály. Výsledky

ukazují na významný prostor pro zlepšení informovanosti a edukace spotřebitele, zejména prostřednictvím cílené a lokálně přizpůsobené komunikace.

4.2. Mobilizace spotřebitele (vzdálenost km) a sběrné nádoby

Výzkumná otázka: Pokud bude vzdálenost pro spotřebitele k odevzdání nábytku do 15 km, zvýší se ochota spotřebitele nábytek odevzdat do konkrétní sběrné nádoby (porovnání pro každou lokalitu projektu)?

Hypotéza 3

„Počet spotřebitelů odevzdávajících nábytek ze vzdálenosti do 15 km v místě sběrného místa u prodejny/ na SD byl vyšší než počet spotřebitelů odevzdávajících nábytek ze vzdálenosti větší než 15 km.“

Testování hypotézy a jejich vyhodnocení:

H₀ (nulová hypotéza): Počet spotřebitelů odevzdávajících nábytek do 15 km je **vyšší** než počet těch, kteří přijeli z větší vzdálenosti.

H₁ (alternativní hypotéza): Počet spotřebitelů odevzdávajících nábytek ze vzdálenosti do 15 km je vyšší než počet spotřebitelů přijíždějících z větší vzdálenosti.

Závěr: Hypotéza H₁ je na základě dat potvrzena.

Vzdálenost do 15 km se v českém prostředí ukázala rovněž jako relevantní hranice; téměř všichni respondenti přijeli právě z tohoto pásma, či ze vzdálenosti nižší než 15 km. Průměrná vzdálenost respondentů byla do 2,6 km.

Hypotéza 4

„Počet spotřebitelů bez trvalého bydliště v místě sběrného místa je vyšší u prodejen než u sběrných dvorů.“

Tato hypotéza se opírá o předpoklad, že spotřebitelé využívající sběrná místa u nábytkových prodejen – včetně velkých retailových lokalit – a odevzdávají nábytek nezávisle na svém místě trvalého pobytu. Oproti tomu sběrné dvory bývají navštěvovány převážně obyvateli dané městské části nebo obce, v níž jsou provozovány.

Z datového šetření vyplývá, že na sběrném místě u prodejny Ikea v Brně pouze jeden respondent uvedl trvalé bydliště v místě sběrného místa a na sběrných

dvorech (SD Zakrytá, SD Havlíčkova, SD Jedovnická) také převažovali respondenti, kteří bydliště v dané lokalitě měli. Pouze tři respondenti na SD Zakrytá a jeden na SD Jedovnická tvořili výjimku – tedy spotřebitele bez trvalého bydliště v místě sběrného místa.

Vyhodnocení: Hypotéza je vyvrácena. Dle datového šetření neplatí, že by sběrná místa u prodejen byla výrazněji využívána spotřebiteli bez trvalého bydliště v místě sběru oproti sběrným dvorům. Tento rozdíl je malý, ale dostatečný k tomu, aby hypotézu potvrdil.

4.3. Složení a využití odevzdaného nábytku

Výzkumná otázka: Kompletně všechny podotázky ke složení nábytku a jeho hmotnostem napříč druhy, sběrnými místy a lokalitami byly analyzovány v kapitole [3.1](#) a [3.2](#).

Hypotéza 5

„Odevzdaný nábytek u prodejen se skládal z více komponentů než z roztríděných druhů nábytku.“

- **H₀ (nulová hypotéza):** Podíl komponentních ks a roztríděných kusů je stejný
- **H₁ (alternativní hypotéza):** Komponentní nábytek převažuje

Závěr: V prodejně IKEA byly odevzdány 4 kusy nábytku, všechny z komponentních materiálů. U prodejny Jysk nebyl odevzdán jediný kus nábytku. Vzhledem k velmi malému vzorku nelze provádět statistický test, ale deskriptivní výsledek podporuje hypotézu, že nábytek u prodejen je složen z více materiálů. **Hypotéza je deskriptivně potvrzena.**

Hypotéza 6

„Odevzdaný nábytek na sběrných dvorech se skládal z více roztríděných druhů nábytku než z komponentů.“

Výzkumná otázka: Výzkumné otázce ohledně materiálového složení nábytku na sběrných dvorech se věnuje kapitola [3.2](#) této zprávy.

Rozdíl mezi množstvím roztríděného (čisté dřevo a kompozit) a komponentního nábytku (vícemateriálové složení) je velmi těsný (pouze 4,9 %). To neumožňuje potvrdit jednoznačný trend, že by jeden typ převažoval statisticky významně nad druhým.

Navíc, kombinovaný a kompozitní charakter se významně projevuje i v dalších více zastoupených složkách sběru – například koberce a matrace.

Závěr: Hypotéza nebyla potvrzena.

Získaná data nepodporují tvrzení, že by se odevzdaný nábytek na sběrných dvorech skládal výrazně více z roztríděných druhů (např. čisté dřevo) než z vícesložkových komponentů. Naopak – ukazuje se, že podíl komponentních a kompozitních materiálů je velmi významný a jejich správné třídění a zpracování bude muset být klíčovým aspektem při nastavování budoucího systému sběru a recyklace nábytkového odpadu.

4.4. Efektivita sběru v jednotlivých lokalitách

Hypotéza 7

„Celková hmotnost odevzdaného nábytku se lišila přímo úměrně podle velikosti sběrného místa a lokality.“

Pro účel testování této hypotézy, kde se vyhodnocení zabývá porovnáním lokalit s rozdílnou dobou sběru dat byla nejprve hmotnost celkově odevzdaného nábytku na jednotlivých sběrných místech přepočtena referenční proměnnou, kterou byla doba sběru dat, tak aby data byly normalizovány na úroveň stejného počet hodin sběru dat.

Tabulka 5: Výpočetní tabulka pro porovnání přímé úměrnosti mezi lokalitou, sběrným místem a celkovou hmotností odevzdaného nábytku

Sběrné místo	měsíc	hmotnost (kg)	hmotnost na obyvatele (kg)	hmotnost na 1000 obyvatel (kg)
Kabinet CB	březen	1185,5	0,012174	12,17433
Kabinet CB	duben	613	0,006295	6,295121
Kabinet CB	květen	1498	0,015384	15,38351
LIBRE	březen	59	0,00059	0,59
LIBRE	duben	130	0,0013	1,3
LIBRE	květen	149	0,00149	1,49
SD Zakrytá	březen	60104,21	0,443947	443,947

SD Zakrytá	duben	82934,51	0,612578	612,5782
SD Zakrytá	květen	48753,94	0,360111	360,1107
SD Jedovnická	březen	35630,95	0,08941	89,41042
SD Jedovnická	duben	7493,385	0,018804	18,8035
SD Jedovnická	květen	6590,197	0,016537	16,53709
Prodejna IKEA, Skandinávská 4	březen	0	0	0
Prodejna IKEA, Skandinávská 4	duben	0	0	0
Prodejna IKEA, Skandinávská 4	květen	36	9,03E-05	0,090337
Projekt RE-NAB v rámcí sběrných dvorů	březen	0	0	0
Projekt RE-NAB v rámcí sběrných dvorů	duben	0	0	0
Projekt RE-NAB v rámcí sběrných dvorů	květen	349,5	0,008321	8,321429
SD Havlíčkova	březen	13639,5	0,252649	252,6488
SD Havlíčkova	duben	15589,5	0,288769	288,7693
SD Havlíčkova	květen	17189	0,318397	318,3974
STORE	březen	492	0,011714	11,71429
STORE	duben	618	0,014714	14,71429
STORE	květen	727	0,01731	17,30952
Útulek věcí	březen	821	0,015208	15,20765
Útulek věcí	duben	669,5	0,012401	12,40136

Útulek věcí	květen	915	0,016949	16,94884
-------------	--------	-----	----------	----------

Pozn. Sběrné místo prodejna Jysk nemá žádná data k dispozici.

Jako druhý krok byl analyzován vztah, tedy přímá úměrnost mezi

a) lokalitou,

b) rozlohou sběrného místa (v m²),

a následně pro snazší porovnání analyzován hmotností nábytku na 1000 obyvatel dané lokality.

Analýza:

- Cílem bylo zjistit, zda obecně napříč všemi lokalitami platí, že větší místa s vyšší hustotou sběru mají i vyšší odevzdanou hmotnost nábytku. Výsledek testu ukázal statisticky významnou pozitivní korelaci (hodnota $R^2 \approx 0,83$; p-hodnota $\approx 2,4 \times 10^{-9}$).
- Provedená lineární regrese mezi rozlohou sběrného místa a hmotností odevzdaného nábytku na 1 000 obyvatel ukázala následující výsledky (Koeficient determinace (R^2): 0,85; P-hodnota: 0,002). Tyto výsledky naznačují silnou pozitivní korelaci mezi velikostí sběrného místa a množstvím odevzdaného nábytku na 1 000 obyvatel.

Hodnocení výsledků

Výsledky testu hypotézy naznačují, že větší lokality (místa s vyšším počtem obyvatel) mají vyšší celkové objemy odevzdaného nábytku. Větší sběrná místa (s vyšší rozlohou) jsou efektivnější v přijímání nábytkového odpadu, přičemž se zde odevzdává větší množství nábytku přepočtené na 1 obyvatele.

Tato skutečnost je zřejmě způsobena nejen kapacitními možnostmi větších sběrných míst, ale také faktory, jako je lepší dostupnost, větší informovanost obyvatel, delší provozní doba.

Závěr: Hypotéza potvrzena. Analýza potvrzuje hypotézu, že větší sběrná místa (měřeno rozlohou) jsou schopna přijmout větší množství nábytku na 1 000 obyvatel. Tento vztah je statisticky významný a naznačuje, že rozloha sběrného místa může být jedním z faktorů ovlivňujících efektivitu sběru nábytku.

Pro komplexnější pochopení tohoto vztahu by bylo vhodné získat a analyzovat další data, včetně přesných rozloh všech sběrných míst a dalších potenciálně ovlivňujících

faktorů, jako je dostupnost sběrného místa, jeho provozní doba, nebo povědomí veřejnosti o jeho existenci.

Hypotéza 8

„Větší množství nábytku bylo odevzdáno na SD než u prodejen nábytku.“

Výzkumná otázka: Výzkumné otázce pro tuto hypotézu, tedy indikátorům množství odevzdaného nábytku se věnuje kapitola [3.3.](#) této zprávy.

Statistický test:

Chí-kvadrát test nezávislosti na upravené kontingenční tabulce porovnal množství odevzdaného nábytku na sběrných dvorech 4624 (ks) a u prodejen (4 ks, konkrétně IKEA Brno),

Vyhodnocení: P-hodnota je výrazně menší než hladina významnosti (0,05). Z toho vyplývá, že rozdíl v množství odevzdaného nábytku mezi sběrnými dvory a prodejny je statisticky významný. Rozdíl je natolik velký, že není možné jej připsat náhodě — podporuje to i celková infrastrukturní připravenost a zvyklosti spotřebitelů v oblasti sběru objemného odpadu.

Závěr: Hypotéza potvrzena. Na sběrných dvorech bylo odevzdáno výrazně větší množství nábytku než u prodejen nábytku.

4.5. Efektivita sběru nábytku k opětovnému použití

Hypotéza 9

„Míra opětovného použití nábytku (reuse) bude vyšší na sběrných místech v zapojených reuse centrech než na sběrných místech u prodejen.“

Výzkumná otázka: Interpretaci dat na tuto otázku o opětovném použití nábytku najdete v kapitole [3.4.](#)

Z výsledků vyplývá, že P-hodnota je extrémně nízká oproti obvyklé hladině významnosti (0,05). Tento rozdíl není náhodný a měl by být zohledněn při návrhu sběrné infrastruktury pro EPR systém. Reuse centra vykazují vyšší efektivitu v prevenci vzniku odpadu a měla by být podporována jako klíčová místa v systému opětovného

použití.

Závěr: Hypotéza potvrzena. Míra opětovného použití nábytku je statisticky významně vyšší v reuse centrech než u prodejen.

Hypotéza 10

„Míra opětovného použití nábytku (reuse) bude vyšší na sběrných místech v zapojených reuse centrech než na sběrných místech na sběrných dvorech.“

Výzkumná otázka: Interpretaci dat na tuto otázku o opětovném použití nábytku najdete v kapitole [3.4](#).

Analýza: P-hodnota je extrémně nízká, prakticky nulová → nulová hypotéza se zamítá. Statisticky významný rozdíl potvrzuje, že míra reuse je výrazně vyšší v reuse centrech než na sběrných dvorech.

Závěr: Hypotéza potvrzena. Výsledky testu zcela jednoznačně ukazují, že reuse centra jsou efektivnější v navracení nábytku zpět do oběhu než sběrné dvory. Tento rozdíl by měl být zásadním vstupem pro tvorbu infrastruktury EPR systému, a to jak z hlediska alokace podpory, tak nastavení priorit.

4.6. Závěr kapitoly 4

Tato kapitola ověřovala soubor deseti hypotéz, které vzešly z výzkumných otázek formulovaných pracovní skupinou na základě indikátorů potřebných pro navržení efektivního systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek. Hypotézy se dotýkaly klíčových aspektů projektu: chování spotřebitelů, složení nábytkového odpadu, fungování sběrné infrastruktury i potenciálu opětovného použití.

Potvrzené hypotézy

Hypotéza	Znění	Závěr
H ₃	Vzdálenost do 15 km pozitivně ovlivňuje ochotu spotřebitelů odevzdat nábytek.	Potvrzena

H ₇	<i>Hmotnost odevzdaného nábytku je přímo úměrná velikosti lokality a sběrného místa.</i>	Potvrzena
H ₈	<i>Větší množství nábytku bylo odevzdáno na SD než u prodejen nábytku.</i>	Potvrzena
H ₉	<i>Míra opětovného použití nábytku je vyšší v reuse centrech než u prodejen.</i>	Potvrzena
H ₁₀	<i>Míra opětovného použití nábytku je vyšší v reuse centrech než na sběrných dvorech.</i>	Potvrzena

Neprokázané nebo zamítnuté hypotézy

Hypotéza	Znění	Závěr
H ₁	<i>Většina spotřebitelů byla motivována k odevzdání nábytku komunikační kampaní.</i>	Zamítnuta
H ₂	<i>Počet odevzdaného nábytku koreluje s počtem oslovených v kampani.</i>	Zamítnuta
H ₄	<i>U prodejen je více spotřebitelů bez trvalého bydliště než u SD.</i>	Zamítnuta
H ₆	<i>Na SD převažuje roztríděný nábytek nad komponentním.</i>	Nepotvrzena

Podmíněně podporovaná hypotéza (deskriptivní metoda)

H ₅	<i>Nábytek u prodejen se skládá více z deskriptivně komponentů než roztríděných kusů.</i>	deskriptivně	Potvrzena (nedostatečný vzorek dat)
----------------	---	---------------------	---

Výsledky testování hypotéz tvoří přímý vstup pro další kapitolu - SWOT analýzu, která by měla vést k vyhodnocení slabých a silných stránek aktuálního systému a návrhu dalších kroků definujícím konkrétní politické a provozní opatření, které umožní zavedení systému založeného na skutečných potřebách a funkční infrastruktuře.

5. SWOT analýza

Vzhledem ke komplexní povaze nábytkového sektoru – od různorodosti materiálového složení až po roztržitost infrastruktury – byla SWOT analýza zvolena jako důležitým nástroj pro realistické zhodnocení současného stavu a formulaci doporučení pro navazující legislativní a strategické kroky na podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek. Tato kapitola se bude věnovat SWOT analýze současného stavu prevence, opětovného použití nábytku a přístupu k nábytkovému odpadu v kontextu současné situace v ČR a připravenosti na implementaci systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR).

Zároveň vychází z výsledků testování hypotéz a analýzy dat projektu, přičemž identifikuje příležitosti a hrozby, které z těchto zjištění vyplývají. Tyto faktory je nutné dále zohlednit nejen z hlediska jejich potenciálních přínosů, ale i možných rizik, a podrobněji rozpracovat jejich konkrétní dopady a uplatnění v rámci budoucího nastavení systému.

Cílem analýzy je identifikovat komplexní silné stránky, na kterých lze v budoucnu stavět, slabá místa, která je potřeba systémově řešit, a zároveň pojmenovat příležitosti a hrozby, které budou formovat další vývoj na podporu vzniku efektivního EPR systému na nábytek České republiky.

Současná situace v nábytkářském sektoru v České republice (ČR)

Výroba nábytku je v ČR významným odvětvím, jehož roční produkce milionových objemů. Například mezi lety 2020 a 2022 vzrostla výroba z 11,3 na 12,2 milionů kusů nábytku. Hodnota vyrobeného nábytku činila 52,62 miliard korun v roce 2024 dle

potvrzených statistických údajů zveřejněných Asociací českých nábytkářů. Celková hodnota prodané produkce se dlouhodobě pohybuje nad 50 miliardami Kč ročně.

Podle strategie rozšiřování EPR systémů MŽP² segment nábytku a matrací v ČR zahrnuje širokou škálu produktů určených pro vybavení domácností, kanceláří a dalších prostor. S rostoucí životní úrovní roste i spotřeba těchto produktů, což vede ke zvyšujícímu se množství odpadu, a tím i k vyšším nárokům na recyklaci a ekologickou likvidaci. Ročně se v ČR vyprodukuje několik set tisíc tun nábytkového, kobercového a matracového odpadu. V roce 2022 vyhodili Češi 250 až 353 tisíc tun velkoobjemového nábytku. To představuje zhruba jednu třetinu objemu nábytku, který se u nás ve stejném období prodal (870 443 tun). Z toho pouze 56 tisíc tun nábytku bylo recyklováno a cca 225 tisíc tun bylo energeticky využito³.

Aktuální systémy sběru a likvidace nábytku a nábytkového odpadu v ČR

Odpad z nábytku představuje významný podíl objemného odpadu, který je často složen z různorodých materiálů (dřevo, kov, plasty, textilie, PUR pěny). S rostoucím tlakem na efektivní nakládání se zdroji a rozvoj oběhového hospodářství se i problematika sběru a likvidace nábytku dostává do popředí environmentálních a legislativních snah.

5.1. SILNÉ STRÁNKY

Sběr nábytkového odpadu - fungující síť sběrných dvorů

V České republice spadá odpadní nábytek nejčastěji do kategorie objemného komunálního odpadu. Jeho sběr je realizován zejména prostřednictvím:

- Sběrných dvorů, které provozují obce nebo města, a kam mohou občané odkládat starý nábytek bezplatně.
- Mobilních svozů objemného odpadu, které obecní úřady organizují zpravidla několikrát do roka.
- Výkupu surovin a specializovaných sběrných míst, kde je nábytek často rozebírán na materiálové části (dřevo, kov).
- Přímého odvozu autorizovanými firmami, zejména v případě větších objemů při stěhování nebo rekonstrukcích.

² Strategie rozšiřování systémů EPR, Ministerstvo životního prostředí ČR, 2024

³ Odpadní nábytek v Česku, studie Cyrkl pro IKEA Česká republika, 2023

Podnikatelé a právnické osoby mají povinnost nakládat s tímto odpadem jako s odpadem z činnosti, a nejsou oprávněni využívat obecní systém. Musí si zajistit likvidaci prostřednictvím smluvně zajištěného oprávněného subjektu.

Hypotézy projektu potvrdily, že na sběrná místa sběrných dvorů bylo odevzdáno největší množství nábytkového odpadu a že určitá skupina obyvatel již tento způsob zpětného odběru nábytku má ve svém vzorci chování.

Třídění a recyklace dřeva

Třídění dřeva na sběrných místech, kde je navázána spolupráce s recyklátorem, probíhá dle zadaných požadavků, aby recyklace materiálu mohla být maximalizována. Dřevo se třídí a v případě, že se jedná o:

- čisté dřevo jako například desky, rámy, prkna, latě, hranoly nebo kulatiny,
- povrchově neupravené dřevo,
- čisté palety, bednicí desky,
- dřevotřískové desky (DTD) - míchané v poměru 50 %/50 % s čistým dřevem,
- překližky - v poměru 30 %/70 % s čistým dřevem,
- dřevěný nábytek,
- OSB desky,
- lepené dřevo, třívrstvé podlahy,
- střešní konstrukce - neošetřené.

Dále je pak dřevo svezeno z jednotlivých sběrných míst na větší shromaždiště a odtud dále přepravováno k recyklaci. V ČR je nejefektivnějším recyklátorem společnost [Kronospan](#), která je zároveň partnerem projektu *Nábytek v oběhu*. Pro nábytek evidovaný v projektu deklaruje 100 % recyklaci dřevěného materiálu, který si sváží a zpracovává.

Společnost **KRONOSPAN CR, spol. s r.o.**, je partnerem projektu a zároveň významným evropským výrobcem dřevotřískových a OSB desek. Hraje klíčovou roli v oblasti **materiálového využití odpadního dřeva v České republice**. V letech 2020 až 2024 zpracovala firma stabilní a postupně rostoucí objem dřevního odpadu, přičemž v roce 2024 zrecyklovala více než **146 tisíc tun**, což odpovídá přibližně **45 %** veškerého odpadního dřeva evidovaného v ČR za daný rok. Tím se Kronospan jednoznačně řadí mezi největší recyklátory v ČR.

Tabulka 6: Materiálové využití odpadního dřeva v ČR

Materiálové využití odpadního dřeva v ČR					
Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Množství vyprodukovaného odpadu v ČR (t)	279,2 61	290, 523	301,4 91	316,2 99	326, 961
Množství odpadu materiálově využitého v zařízení společnosti KRONOSPAN CR, spol. s r.o. (t)	106,37 0	108,6 37	97,23 5	112,4 01	146,8 94
Míra recyklace (%)	38 %	37 %	32 %	36 %	45 %

Zdroj: https://tiramiso.mzp.cz/sc_verejne.html, Hlášení o produkci odpadů společnosti SILVA CZ, s.r.o. do ISPOP

Rostoucí potenciál opětovného použití nábytku (reuse)

Reuse centra, nábytkové banky, dobročinné obchody, materiálové banky aj. jsou provozy, jejichž primárním cílem je obecně prospěšná činnost. Konkrétně slouží jako efektivní nástroje prevence vzniku odpadu (dále PVO”), podporují sociálně potřebné, vytváří množství pracovních míst, propagují myšlenky cirkulární ekonomiky a tvoří silné komunity.

Reuse provozy mají za cíl odklonit maximální množství využitelných předmětů z odpadového režimu a navrátit je zpět do oběhu a tím pomáhat lidem i životnímu prostředí. Aby mohly reuse provozy plnit své primární funkce (environmentální + sociální + edukativní prospěšnost), je nezbytně nutné, aby se vytvořila jejich stabilní síť, která bude systémově finančně podpořena jako nepostradatelný prvek odpadového hospodářství ČR. Budoucnost financování odpadového hospodářství leží v kvalitně nastavených EPR systémech.

Za účelem vyčíslení efektu reuse provozů pro prevenci vzniku nábytkářského odpadu v ČR se zapojila Česká federace nábytkových bank a reuse center, z.s. (dále jen Reuse federace) do pilotního projektu *Nábytek v oběhu*. Přidanou hodnotou tohoto zapojení je poskytnutí know how sběru dat za roky 2022, 2023 a 2024. Současně do projektu Reuse federace přináší klíčovou inovaci v podobě nástroje pro evidenci a měření efektu pomocí AI. Klíčovým benefitem spolupráce je zapojení definovaných členských organizací Reuse federace, které se aktivně podílely formou vytvoření sítě pro navracení nábytku zpět do oběhu, sběru a výkaznictví dat.

Data za reuse nábytku v letech 2022, 2023, 2024

Reuse federace shromažďuje data o efektu svých členských organizací již 3. rokem. Hlavními oblastmi jsou data environmentální, sociální, finanční a osvětová. Pro potřeby pilotního projektu *Nábytek v oběhu* shrnuje tato kapitola data o prevenci vzniku nábytkářského odpadu. Data jsou sumarizována a vizualizována v interaktivní

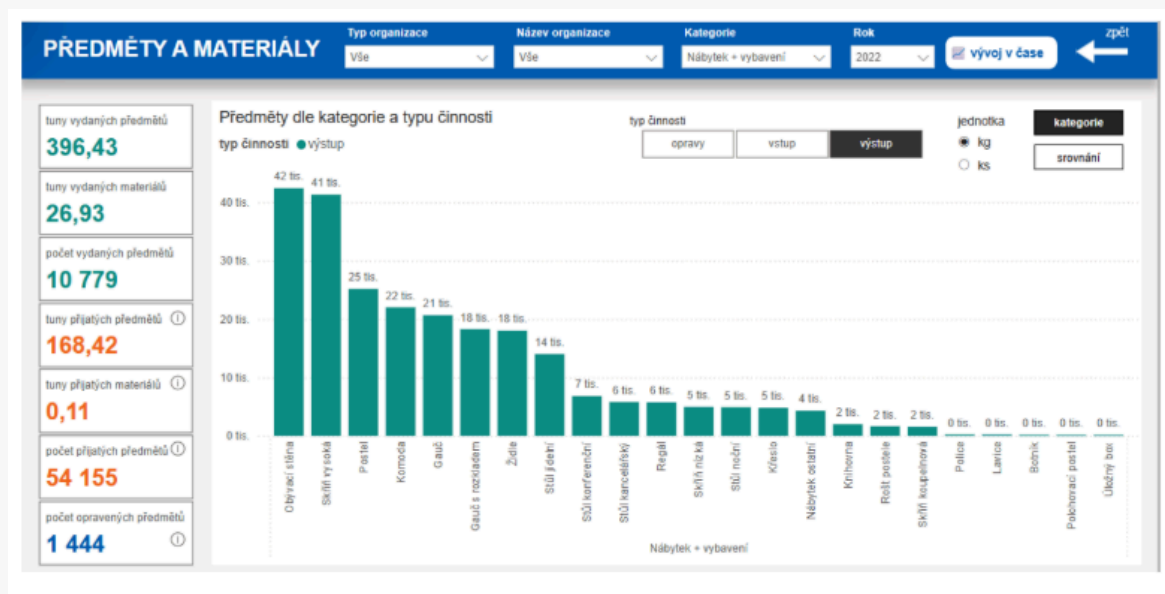
vizualizaci Power BI a jsou uložena na webových stránkách Reuse federace zde: <https://www.reusefederace.cz/clenove/>.

Bodem měření, který vyobrazují zelená čísla v rámci přiložených printscreenů, je navrácení daného předmětu zpět do oběhu, tedy změna vlastnictví. Tato hodnota je pro měření klíčová, neboť se jedná o skutečnou hodnotu tzv. „bodu návratu“ předmětu do oběhu dle legislativy ČR i EU. Počet tun předmětů na příjmu do reuse provozů zobrazuje oranžová barva. Tyto hodnoty však nelze sumarizovaně do evaluace zapojit, neboť tato data nejsou systematicky vykazována všemi zapojenými organizacemi do sběru dat (nedisponují těmito daty). I proto nekorespondují hodnoty na vstupu (oranžové) a na výstupu (zelené). Zajímavým údajem je informace o počtu oprav, které byly za daný rok provedeny (modrá barva).

U každého roku jsou uvedeny TOP 3 organizace, které vykazují nejvyšší efekty v prevenci vzniku nábytkářského odpadu.

Rok 2022

Graf 6: Data Reuse federace

V roce 2022 se zapojilo do sběru dat 11 organizací, které dohromady navrátily do oběhu celkem **460,55 tun předmětů/materiálu**, z čehož 245 tun (58 %) tvoří nábytek + vybavení.

1. OZO Ostrava: Celkově navrátilo do oběhu **124 tun předmětů**, 69 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

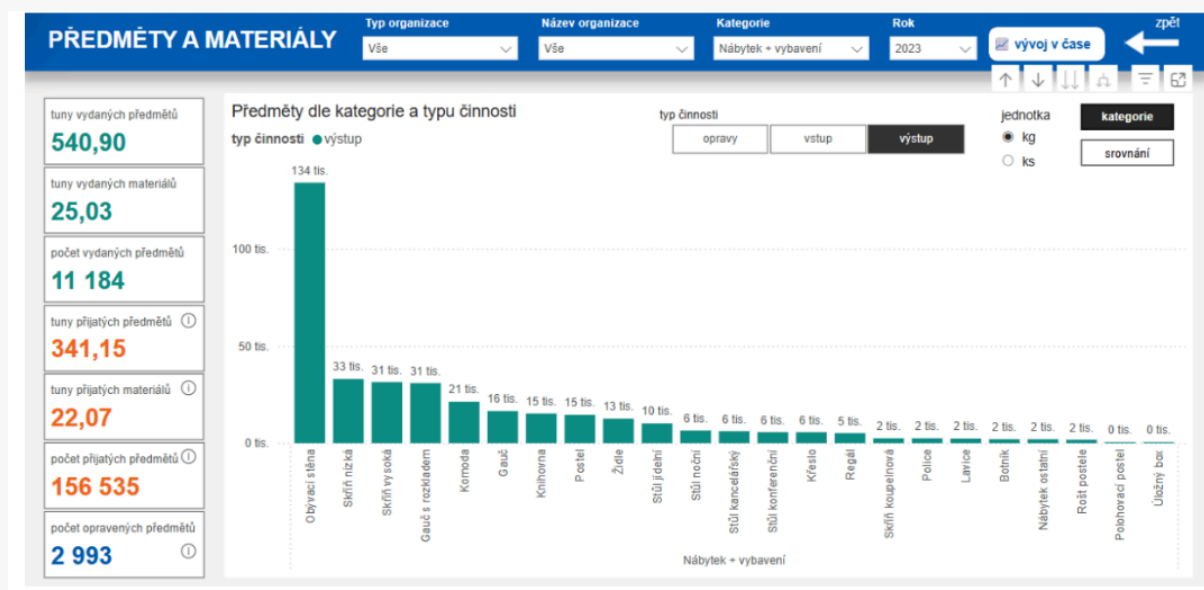

2. Nábytková banka Libereckého kraje , z. s.: Celkově navrátila do oběhu 94 tun předmětů, 75 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

3. Nábytková banka Jihočeského kraje, z.s.: Celkově navrátila do oběhu 78 tun předmětů, 64 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

Rok 2023

Graf 7: Data Reuse federace

V roce 2023 se zapojilo do sběru dat 16 organizací, které dohromady navrátily do oběhu celkem **812 tun předmětů/materiálu**, z čehož 519 tun (64 %) tvoří Nábytek + vybavení.

1. OZO Ostrava: Celkově navrátilo do oběhu **223 tun předmětů**, 63 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

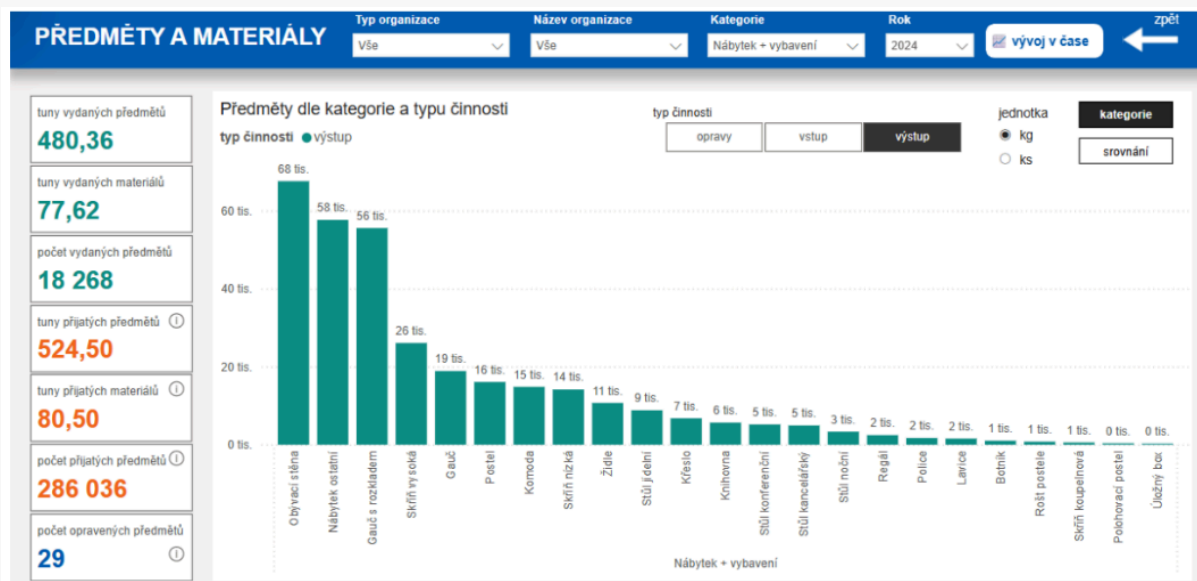
2. Nábytková banka Libereckého kraje, z. s.: Celkově navrátila do oběhu 110 tun předmětů, 78 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

3. Kabinet CB.: Celkově navrátila do oběhu 83 tun předmětů, 86 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

Rok 2024

Graf 8: Data Reuse federace

V roce 2024 se zapojilo do sběru dat 19 organizací, které dohromady navrátily do oběhu celkem **560 tun předmětů/materiálu**, z čehož 325 tun (58 %) tvoří Nábytek + vybavení.

1. Nábytková banka Libereckého kraje, z. s.: Celkově navrátila do oběhu **132 tun předmětů**, 73 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

2. Kabinet CB.: Celkově navrátil do oběhu 64 tun předmětů, 77 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

3. Nábytková banka Ústeckého kraje, z. s.: Celkově navrátila do oběhu 64 tun předmětů, 88 % z hmotnostního objemu tvoří Nábytek + vybavení.

Zhodnocení sběru dat Reuse federace za roky 2022, 2023, 2024

Interní evidence předmětů, sběr dat, výkaznictví a evaluace procesů jsou klíčovými nástroji, které pomáhají reuse provozům efektivizovat své interní procesy či vést informované rozhovory. Důležitost vedení a sumarizace svých efektů si reuse provozy uvědomují, což dokládá fakt meziročního nárůstu počtu provozů, které data poskytují.

Další silnou stránkou pozitivně ovlivňující nárůst nábytkového odpadu v provozu reuse center je jejich meziregionální a evropská spolupráce a dialogy vedené s kraji a obci.

5.2. SLABÉ STRÁNKY

Nedostatky současného systému

Dle studie společnosti CETA⁴ je současné nakládání s odpadním nábytkem v ČR nedostatečné. Systém je závislý na sběrných dvorech obcí, které často nemají kapacitu ani vybavení na efektivní zpracování tohoto typu odpadu. Chybí specializace, demontování nábytku i jeho vhodné třídění, což zvyšuje náklady a snižuje možnost ne jeho dalšího využití.

Výsledkem je, že velká část vyřazeného nábytku končí zbytečně na skládkách místo v recyklaci nebo opětovném použití. Dle anonymního průzkumu společnosti Cyrkl na českých skládkách v roce 2025 je až **80 % dotazovaných skládek ochotných skládkovat nábytek** a pouhých 26 % z nich se věnuje předtřídění dřevěného nábytku a jeho likvidaci drcením, či předáním sběrným dvorům k recyklaci.

Absence kategorizace druhů nábytku a nábytkového odpadu

Jedním z klíčových nedostatků, který opakovaně identifikovala analýza společnosti CETA a strategie Rozšiřování systémů EPR MŽP, je absence kategorizace druhů a materiálového složení nábytku v rámci stávajícího systému evidence odpadů. Aktuálně je veškerý nábytek zařazován pod obecný kód **20 03 07 – objemný odpad**, což znemožňuje sledování materiálových toků a vyhodnocení potenciálu pro recyklaci, či opětovné použití jednotlivých typů nábytku.

Nízká míra recyklace

Aktuální míra recyklace nábytku v České republice je velmi nízká, odhaduje se průměrně kolem 10 %. V roce 2023 bylo z přibližně 350 tisíc tun nábytkového odpadu⁵, který odhadem vznikl, materiálově využito jen kolem 50-60 tisíc tun. Převážná část zbylého nábytku končí buď v energetickém využití (cca 225 tisíc tun), nebo na skládkách, kde může skončit až polovina celkového objemu. Hlavní nedostatky recyklace nábytku spočívají především v chybějící kategorizaci nábytkového odpadu v rámci oficiálních evidenčních systémů, což znemožňuje přesné sledování materiálových toků a plánování recyklačních kapacit.

⁴ CETA: ANALÝZA SITUACE A MOŽNOSTI NASTAVENÍ EPR SYSTÉMU PRO NÁBYTEK V ČR, 2024

⁵ Odpadní nábytek v Česku, studie Cyrkl pro IKEA Česká republika, 2023

Chybějící funkční recyklační technologie

Pro některé druhy segmentu nábytku pro navrhovaný EPR systém jako jsou **koberce, či matrace** v tuto chvíli neexistují funkční recyklační linky v ČR. Recyklace koberců a matrací představuje technologicky náročnou oblast, zejména kvůli jejich objemu, komplexnímu složení a vrstveným materiálům. Zatím se daří českým zpracovatelům recyklovat jen některé materiály, či druhy těchto produktů.

Co se týče recyklace koberců partner projektu společnost Tarkett zpětně odebírá v ČR kobercové čtverce (čtverce 50x50cm, vlákno PA, podložka Bitumen, nebo Ecobase), které umí zpracovat na své recyklační lince v Holandsku. V loňském roce tak zpětně odebrali 49. 500 kg koberců. Zároveň společnost Tarkett také odebírá a zpracovává například odřezky vzniklé při instalaci PVC (u PVC vlastní produkce), kterých zpracovala cca 4500 kg v roce 2024.

Recyklace polyuretanové (PUR) pěny nejen z matrací a čalouněného nábytku v České republice představuje výzvu i příležitost v oblasti cirkulární ekonomiky. PUR pěna je obtížně recyklovatelná kvůli své síťované struktuře. Česká společnost ECORETAN vyvinula technologii chemické recyklace PUR pěny prostřednictvím glykolýzy. Tento proces rozkládá odpadní PUR pěnu na recyklovaný polyol, známý jako ECO RETAN green polyol®, který může nahradit až 30 % panenského polyolu v nových PUR systémech. Také vědecké instituce v ČR se zabývají výzkumem recyklace PUR pěn, například chemickému rozkladu PUR pěn s cílem jejich znovuvyužití v lepidlech.

V současnosti se v Evropě a globálně také rozvíjejí technologie, které umožňují efektivní materiálové využití matrací a mohou být příkladem dobré praxe jak pro jejich recyklaci, tak ale i pro jejich využití pro opětovné použití. Například ve Francii a Nizozemsku využívají třídící linky, které rozřežou matrace a jednotlivé vrstvy separují a některé i opětovně použijí. Recyklaci matrací se v ČR snaží také rozvíjet partner projektu *Nábytek v oběhu* společnost BASF. Ta inovuje své recyklační know-how z důvodu překážek recyklace kompozitních materiálů, které se pro výrobu matrací používají.

Z dostupných údajů je zřejmé, že recyklace matrací a koberců představuje i nadále významnou výzvu v oblasti opětovného použití a materiálového využití těchto druhů nábytku. Je nezbytné ji systematicky podporovat prostřednictvím technologických inovací a cíleného výzkumu nových recyklačních řešení.

Absence legislativy ekodesignu

Dále v současném systému chybí motivační a regulační prvky pro výrobce, které by podporovaly cirkularitu materiálů, či design výrobků zohledňující jejich opravitelnost, opětovné využití, či jednodušší recyklovatelnost. Samotná konstrukce nábytku je většinou složena z různorodých, pevně spojených materiálů (kompozity), které není možné jednoduše oddělit a zpracovat. Což potvrzují i data projektu, kde nábytek skládající se z více druhů komponentních materiálů, či jiných než dřevěných kompozitů (tj. včetně matrací a koberců), tvořil přes **54,5 %** odevzdaného nábytku a nábytkového odpadu. Bez ekonomických pobídek nebo povinností daných legislativou je ale motivace průmyslu k udržitelnějšímu způsobu zacházení s nábytkem a ekodesignu nízká.

Omezené financování, dostupnost reuse center a absence dílen pro opravu nábytku

Absence systému financování reuse center a opravárenských dílen a jejich dostupnost omezují jejich primární funkci. Jsou výrazným limitujícím faktorem prevence a předcházení vzniku nábytkového odpadu v České republice. Ačkoli v posledních letech roste zájem obcí, neziskových organizací i soukromých subjektů o rozšíření této infrastruktury, současná kapacita a rozmístění těchto center je stále nerovnoměrná a nedostatečná vůči potřebám populace i objemu nábytkového odpadu.

Mnoho reuse center funguje v pilotním nebo komunitním režimu, s omezenou provozní dobou, minimálním technickým vybavením a bez napojení na širší logistický systém. Často také nemají prostorové kapacity pro uskladnění více objemových kusů nábytku. Reuse pointy, které existují u některých sběrných dvorů, jsou většinou omezeny převážně prostorově, problémem jsou také nedostatečné kapacity pro převzetí nábytku. Dalším problémem je nedostatek kvalifikovaných dílen a personálu pro opravy nábytku. Oprava nábytku vyžaduje specifické řemeslné dovednosti (čalounění, truhlářství), které v systému chybí nebo jsou nedostatečně podporovány. Tato situace znemožňuje využití významného potenciálu některých kategorií nábytku, které by po menší úpravě mohly být opět uvedeny do oběhu.

Nefungující systém měření dat o nábytku a nábytkovém odpadu

Další slabou stránku aktuální situace zpětného odběru nábytku je absence uceleného systému pro monitoring toku nábytku a nábytkového odpadu. Chybí centralizovaný sběr dat o produkci, sběru a zpracování těchto odpadů, což znesnadňuje efektivní plánování a nastavení cílených opatření pro efektivní nastavení systému.

Jedním z hlavních problémů je neexistence samostatné kategorie pro nábytek v oficiální evidenci odpadů. Nábytek je nejčastěji veden pod širokým označením „objemný odpad“ nebo jako směsný komunální odpad, což znemožňuje přesné sledování materiálových toků, identifikaci typů výrobků a vyhodnocení potenciálu opětovného použití nebo recyklace na sběrných dvorech, skládkách, či z mobilních svozů.

Interní evidence na sběrných místech a v reuse provozech je také velkou výzvou. Je to zejména z důvodu extrémní variability předmětů (od dětského vybavení, textilu, vybavení do domácnosti až po nábytek). V rámci jednoho dne může do reuse provozu přijít až 250 kg předmětů, což se rovná cca 1000 ks. Nejen z těchto důvodů není interní evidence reuse center sjednocena a sumarizována. Jedná se o administrativně extrémně náročnou činnost, která doposud nebyla uchopena.

Nedostatečná sběrná síť

Data projektu poukázala na absenci kapacit pro odevzdání nábytku pro jeho opětovné použití, kdy se jako kritická jeví jeho velkoobjemovost a rychlá naplněnost sběrné nádoby Reuse pointů fungujících v rámci sběrných míst na sběrných dvorech. Z dat projektu vyplývá, že **potenciál nábytku**, který mohl být odevzdán pro opětovné použití, je **20 % z celkového množství evidovaného nábytku**, ale pouze 8 % z celkového množství evidovaného nábytku bylo reálně využito k opětovnému použití v zapojených reuse centrech.

5.3. PŘÍLEŽITOSTI

Akční plány EU

Aktuální legislativa EU v rámci Zelené dohody pro Evropu, Akčního plánu pro oběhového hospodářství (Circular Economy Action Plan, dále „CEAP“), připravovaného Nařízení o ekodesignu a připravovaného Circular Economy Actu, plánuje posílení cirkulární ekonomiky zavedením povinnosti rozšířené odpovědnosti výrobce i pro výrobce nábytku.

Cílem CEAP je minimalizovat environmentální dopady výroby a spotřeby, prodlužovat životní cyklus výrobků a snížit závislost EU na primárních surovinách. Jeho klíčové pilíře se také zaměřují na:

- udržitelný design výrobků: zavedení povinnosti navrhovat produkty s ohledem na opětovné použití, opravy a recyklaci,

- zavedení EPR v nových segmentech - textil, nábytek, sklo, hračky, sportovní potřeby a stavební materiály,
- podpora re-use a second-hand trhů,
- posílení práv spotřebitelů (právo na opravu),
- omezení jednorázových výrobků a plýtvání zdroji.

Předpokládá se, že vývoj nábytkářského průmyslu bude výrazně ovlivněn i strategií Clean Industrial Deal, kterou představila Evropská komise v roce 2025 jako součást širší iniciativy Zelené dohody pro Evropu. Tato strategie se zaměřuje na posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu, jeho dekarbonizaci a zároveň na rozvoj nízkouhlíkových technologií a cirkulární ekonomiky.

Clean Industrial Deal vytváří rámec pro podporu ekologicky šetrné výroby prostřednictvím investic, veřejných zakázek a zavádění udržitelných kritérií v hodnotových řetězcích. V tomto kontextu se očekává, že bude motivovat i výrobce nábytku k investicím do recyklovatelných a udržitelných materiálů, k aktivnímu zapojení do vývoje systému rozšířené odpovědnosti výrobců a tím i k dalšímu posilování místních opravárenských a demontážních kapacit a opětovného použití nábytku.

Z aktuálního vývoje evropské legislativy je zřejmé, že systém rozšířené odpovědnosti výrobce pro nábytek by měl být klíčovým tématem i v České republice. Iniciativy jako Circular Economy Action Plan a Clean Industrial Deal nejen definují ambiciózní rámec pro cirkulární ekonomiku, ale apelují na to, aby i nábytkářský sektor přijal odpovědnost za celý životní cyklus svých produktů – od designu až po jejich koncové zpracování. V praxi to znamená, že výrobci budou muset počítat s novými povinnostmi v oblasti sběru, opětovného použití a recyklace, a stát bude muset vytvořit odpovídající legislativní a infrastrukturní podmínky.

Zároveň lze akční plány EU podporující vznik dalších systémů rozšířené odpovědnosti výrobce vnímat jako příležitost nejen pro nábytkářský sektor, ale také jako impuls pro rozvoj demontážních kapacit, opravárenství a reuse center, nových recyklačních technologií nebo nového eko-designovaného nábytku. Důležité je, aby se do procesu včas zapojili jak výrobci, prodejci, reuse centra, zpracovatelé nábytkového odpadu, tak ale i truhláři, menší výrobci nábytku a obce, protože právě v jejich spolupráci bude ležet základ efektivního nastavení systému.

Cirkulární plány v ČR

Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040 („Cirkulární Česko 2040“) je první komplexní českou cirkulární strategií schválenou vládou v roce 2021. Rozšířená

odpovědnost výrobce je v dokumentu opakovaně zmiňována jako důležitý regulační a ekonomický nástroj na cestě transformace na oběhové hospodářství, například v oblastech odpadového hospodářství, ekomodulace, či ekodesignu.

Akční plán na období 2022–2027 obsahuje konkrétní úkoly pro rozšíření EPR systémů na nové segmenty a to vyhodnocení možnosti rozšíření EPR systémů (nad rámec povinných požadavků evropské legislativy) na další druhy výrobků a vedení dialogů se zainteresovanými stranami, konkrétně pro segment textilu a nábytku.

V návaznosti na jejich implementaci MŽP zadalo konkrétní studie pro nábytek a další segmenty, jejichž cílem bylo navrhnout systém EPR, popsat zapojené subjekty, stanovit finanční model a cíle sběru. Strategie EPR byla podložena studií Centra ekonomických a tržních analýz (CETA), která potvrdila, že by nábytek společně s textilem, hračkami, plochým sklem, sportovními potřebami a potřebami pro dům a zahradu měl být součástí strategie Ministerstva životního prostředí pro rozšíření EPR systému.

Studie CETA potvrdila na základě studie z roku 2023, že EPR systém pro nábytek má smysl tam, kde lze stanovit racionální, měřitelné a vymahatelné cíle. A že jeho zavedení představuje příležitost pro přechod k oběhovému hospodářství. Jeho přínosy studie vidí v snížení skládkování a energetického využití nábytku, vyšší míře recyklace a opětovného využití materiálů, v podpoře eko-designu a cirkulárních byznys modelů (opravy, sdílení, renovace, opětovné použití), a v jednodušší demontáži nábytku a třídění frakcí (dřevo, textil, kov, molitan).

Česko má pro zavedení EPR systému pro nábytek jasné akční plány. Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040 a navazující akční plán do roku 2027 opakovaně označují rozšířenou odpovědnost výrobce jako klíčový nástroj přechodu na oběhové hospodářství. Nábytek, spolu s textilem, patří mezi prioritní segmenty. Studie CETA potvrdila, že EPR pro nábytek dává smysl, pokud jsou stanoveny měřitelné cíle a zapojeny všechny klíčové subjekty. Zároveň upozorňuje na neexistující evidenci o kategoriích a materiálech nábytku, míře jeho opětovného využití, nebo recyklace pro jeho efektivní nastavení. Dalším logickým krokem proto byla realizace pilotní projektu *Nábytek v oběhu* pro ověření systému – testování kategorií, materiálového složení a míry re-use. Výsledky projektu připraví podklady pro reálnou a efektivní implementaci EPR systému pro nábytek, která má velkou strategickou podporu a příležitosti na projekt navázat.

Aktualizace legislativy v ČR

Nezbytnou součástí EPR projektu je jeho soulad s platnými právními předpisy týkajícími se nakládání s nábytkem a odpady. Odevzdaný nábytek je zpravidla

klasifikován jako objemný odpad tudíž základním rámcovou legislativní složkou je zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, který definuje hierarchii nakládání s odpady, povinnosti původců a oprávněných osob. Upravuje třídění, sběr, přepravu, recyklaci a likvidaci odpadů a stanovuje principy EPR.

Nejvíce relevantní předpis k systému EPR v ČR je zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, který se týká především specifických toků. V současné době se vztahuje na elektrozařízení, pneumatiky, vozidla s ukončenou životností, baterie a akumulátory. Vedení průběžné evidence, podmínky sběru a třídění, nakládání s objemným odpadem upravuje vyhláška č. 8/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

Plánovaná aktualizace odpadového zákona v České republice se zaměřuje na posílení principů oběhového hospodářství a splnění závazků vyplývajících z evropské legislativy. Klíčovým dokumentem je aktualizovaný Plán odpadového hospodářství (POH) České republiky na období 2025–2035, který byl schválen vládou a reflektuje změny v odpadové legislativě na české i evropské úrovni.

Mezi hlavní cíle tohoto plánu patří zvýšení míry recyklace komunálních odpadů (dosáhnout recyklace 55 % komunálních odpadů do roku 2025, 60 % do roku 2030 a 65 % do roku 2035) nebo například omezení skládkování - do roku 2030 by mělo být skládkování využitelných odpadů zakázáno, a od roku 2035 by mělo být skládkováno maximálně 10 % komunálních odpadů. EPR systém pro nábytek představuje významnou příležitost, jak zvýšit míru recyklace komunálních odpadů, zejména objemného odpadu (kód 20 03 07), do kterého nábytkový odpad v současnosti spadá. Podle zjištění z pilotního projektu *Nábytek v oběhu* bylo více než 56 % celkového objemu nábytku likvidováno bez materiálového využití. Zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce tak vytváří prostor pro systematickou podporu prevence vzniku odpadu, opětovného použití a ekodesignu, čímž může významně přispět k snížení množství zbytkového nábytkového odpadu ukládaného na skládky nebo k energetickému využití.

Zvýšení míry recyklace dřeva zapojením dalších aktérů

Francouzský systém rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek, řízený organizací Eco-mobilier (nyní Ecomaison)⁶, představuje inspirativní příklad efektivního nakládání s dřevěným odpadem a jeho cirkulárního využití v rámci celého životního cyklu výrobku. Díky společné vizi a intenzivní mezioborové spolupráci se podařilo vytvořit robustní systém, který přináší konkrétní výsledky. Edukace a prevence vzniku

⁶ <https://ecomaison.com/en/>

odpadu se stala jedním z hlavních pilířů celého systému. Kromě sběru a recyklace je kladen důraz i na prodloužení životnosti nábytku. Zapojení širokého spektra profesionálů z oboru (výrobci, sběrové firmy, recyklátoři i lokální samosprávy) posílilo funkčnost systému a umožnilo jeho rychlé škálování. Celkově se podařilo materiálově využít již 80 % dřeva z celkového nábytkového odpadu, s ambicí navýšení až na 100 % využití v následujících letech. Zbytková, technologicky nezpracovatelná část dřevěného odpadu je dále energeticky využívána, čímž se minimalizuje objem odpadu končícího na skládkách.

Tato systematická opatření a systémová spolupráce potvrzují, že dobře navržený EPR systém může být klíčovým nástrojem pro zvýšení míry recyklace. Francouzská zkušenost může být cenným východiskem i pro implementaci obdobného systému v České republice.

Prevence vzniku odpadu a edukace

Zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek představuje zásadní příležitost, jak přispět ke snižování environmentální zátěže a zvýšení míry recyklace komunálních odpadů, mezi které patří i objemný odpad (kód 20 03 07). Právě v této odpadové kategorii dochází podle výsledků pilotního projektu *Nábytek v oběhu* k likvidaci více než **56 % celkového objemu nábytku**, a to převážně bez materiálového využití.

EPR systém může změnit stávající trajektorii tím, že posílí prevenci vzniku nábytkového odpadu, systematicky podpoří opětovné použití výrobků, a zároveň vytvoří motivace pro ekodesign – tedy navrhování nábytku s důrazem na jeho dlouhou životnost, opravitelnost a snadnou recyklovatelnost.

Zásadním nástrojem prevence vzniku odpadu nábytku je také edukace spotřebitelů i ostatních aktérů systému a to například formou školení, či sdílením odborných textů, dobré praxe a dat. Díky těmto prvkům a nástrojům má EPR potenciál významně omezit množství zbytkového odpadu, který nelze dále materiálově využít, a přesměrovat cenné materiály zpět do oběhu. A to jak v oblasti ekodesignu, tak v oblasti opravitelnosti nábytku.

Systémová změna a inovace služeb a technologií

Zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek představuje zásadní systémovou změnu v přístupu ke spotřebě, designu a nakládání s výrobky na konci jejich životního cyklu. Jde o transformační nástroj, který přesouvá odpovědnost

za produkt – od jeho vzniku až po konečné zpracování – zpět na výrobce a dovozce. Z lineárního modelu spotřeby se tak stává model cirkulární.

EPR mění roli výrobce: již není jen producentem, ale aktérem systému materiálové zpětné vazby, který je motivován k tomu, aby vyráběl udržitelně, navrhoval nábytek pro snadnější demontáž, opravu a recyklaci – tedy v souladu s principy ekodesignu.

Systémová změna, kterou EPR přináší, zahrnuje příležitosti jako je motivace k prevenci vzniku odpadu – investice do kvality designu, opravitelnosti nábytku, standardizace a modularity nábytku, podporu infrastruktury pro reuse, opravy a recyklaci, inovace nových nebo existujících technologií. V rámci sociálních služeb stimulování „zelených pracovních míst“ na podporu prevence vzniku nábytku⁷.

Monitoring a vyhodnocení dat o nábytku

Pro možnost vyhodnocení efektivnosti prevence vzniku nábytkového odpadu a opětovného použití nábytku a jeho recyklace je nezbytně nutné mít kvalitně nastavený systém evidence a výkaznictví dat o nábytku. Komplexní jednotný systém umožní získávat koherentní datové sady a vykazovat jasné a komunikovatelné výsledky. Kvalitně nastavený monitoring dat má potenciál pro zapojení do systému výkaznictví i ostatních procesech budoucích EPR systémů.

Povinné sledování materiálových toků a výkaznictví EPR systému dávají příležitost optimalizovat celý systém a zároveň podpořit vývoj nástroje, který bude monitorovat veškeré materiálové toky a podpoří tak cirkularitu všech procesů nového systému.

Pro účel ulehčení těchto procesů v rámci interní evidence materiálových toků Reuse federace byl již navržen, testován a v současné chvíli je dále vyvíjen nástroj, který umožňuje evidence nábytku v reuse provozech. Tento AI nástroj byl poskytnut k implementaci členským organizacím, které se zapojily do pilotního projektu *Nábytek v oběhu*. Využití nástroje odstraňuje administrativní náročnost evidence a díky jednotnému systému zajišťuje zisk jednotných datových sad, které mohou být jednoznačně vyhodnoceny.

Zapojení nástroje do pilotního projektu zpětně pro Reuse federaci přineslo klíčové informace v podobě zpětné vazby a vydefinování příležitostí pro budoucí vylepšení nástroje. Došlo k vylepšení celého nástroje do verze č. 2 s názvem Reuse Recognizer, který by vylepšeno o kvalitnější „Front- end“ řešení, zadávání informací (fotografií)

⁷ Advancing Sustainable Resource Management with the Circular Economy Act, EU Reuse Federation, 2025

pomocí „chatbota“, získávání tzv. „real time“ dat a přidáním „Back end řešení“, které nabízí data využitelná pro datové základy měst a obcí (typu Golemio aj.) a také o snížení manuální náročnosti administrace procesů.

Finanční nastavení EPR systému

Zavedení systému EPR pro nábytek může vytvořit nové finanční toky, které umožní cílenější a transparentní financování celého systému nakládání s nábytkovým odpadem. Mezi klíčové příležitosti financování tohoto modelu patří: přesun nákladů z veřejných rozpočtů na výrobce (princip „znečišťovatel platí“), systematické podporování sociálních přínosů reuse center a jejich cirkulárních aktivit, ekomodulace jako podpora ekodesignu a recyklovatelných a opravitelných výrobků, možnost motivace k nastavení konkrétních sběrových cílů, investice do inovací a nových technologií.

5.4. HROZBY a VÝZVY

Jednotný odpadový kód

Tato skutečnost komplikuje plánování recyklačních kapacit, stanovení smysluplných cílů sběru a ztěžuje zavedení motivačních nástrojů jako je ekomodulace poplatků. Bez základní datové transparentnosti o typech a množství nábytku v oběhu nebude možné efektivně nastavit parametry budoucího EPR systému.

Pro zajištění funkčního sběru, třídění i opětovného využití je proto nezbytné vytvořit základní kategorizaci alespoň pro několik hlavních nábytkových materiálových toků, které jsou nejvíce zastoupeny v nábytkovém odpadu, tak aby umožnila nejen sledovat tok konkrétních produktových, či materiálových skupin, ale i cíleně budovat infrastrukturu, recyklační technologie a reuse procesy pro jednotlivé typy výrobků. Bez této úpravy hrozí, že nový systém EPR nebude dostatečně přesný ani efektivní a nebude schopen reflektovat skutečné potřeby trhu ani recyklačních provozů.

Pilotní projekt *Nábytek v oběhu* analyzoval 10 nejzastoupenější kategorií v objemném odpadu během období svého průzkumu, z toho nejvíce bylo koberců, židlí a matrací. Více o jednotlivých kategoriích popisuje kapitola [3.1.](#)

Administrativní zátěž

Zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) přinese vedle environmentálních a materiálových přínosů také významné nároky na administrativní a provozní zajištění celého systému.

Výrobci, obce i provozovatelé sběrné a reuse infrastruktury budou muset nově plnit povinnosti spojené s evidencí, výkaznictvím a reportováním, stejně jako sledovat plnění stanovených cílů sběru a opětovného použití. Tyto požadavky mohou představovat významnou byrokratickou zátěž, zejména pro menší aktéry na trhu – malé výrobce, dovozce či provozovatele komunitních reuse center.

Pro zajištění funkčnosti systému a snížení této zátěže bude nutné nastavit spravedlivé a diferencované podmínky, jednotný a technicky dostupný systém monitoringu dat, metodické vedení a dostatečnou podporu v začátcích systému, tak aby se administrativní náročnost nestala brzdou pro dosažení stanovených cílů v oblasti prevence, reuse a recyklace nábytku.

Nerovnoměrná sběrná síť, velká objemovost nábytku a chybějící prostorové kapacity

Jednou z dalších klíčových hrozeb pro efektivní nastavení EPR systému pro nábytek je nerovnoměrná sběrná síť a chybějící prostorové kapacity, které ohrožují v současnosti plně využít potenciál nábytku pro opětovné použití (reuse).

Pilotní projekt *Nábytek v oběhu* prokázal, že až 20 % odevzdaného nábytku by bylo možné opětovně použít, kdyby byly k dispozici dostatečně velké sběrné nádoby. Tento potenciál však zůstává nevyužit, zejména kvůli chybějícím prostorovým kapacitám na sběrných místech a v reuse centrech.

V případě nerozšíření aktuální sběrné sítě reuse a opraváren nábytku, hrozí, že velká část nábytku skončí zbytečně v objemném odpadu – často i v případech, kdy by mohl být ještě funkční nebo snadno opravitelný.

Pilotní projekt jednoznačně potvrdil, že dostupnost sběrných míst hraje klíčovou roli v účasti spotřebitelů – většina dotazovaných totiž pocházela ze vzdálenosti do 15 km od daného sběrného místa. Zjištění zároveň poukázala na kritické nedostatky současné infrastruktury, zejména ve vztahu k nakládání s objemným a vícesložkovým nábytkem. Chybějící prostorové kapacity pro demontáž, třídění a skladování patří mezi zásadní bariéry efektivního sběru. Tyto limity se nejvíce projevují u specifických druhů nábytku – především matrací a koberců, které pilotní projekt identifikoval jako nejčastěji zastoupené druhy ve sběrovém systému.

Manipulace s tímto typem objemného nábytku si vyžaduje nejen prostor pro bezpečné a oddělené skladování, ale i dostatečnou technickou i personální kapacitu pro jejich třídění a další nakládání. Bez adekvátní infrastruktury hrozí, že významný podíl tohoto materiálu skončí bez dalšího využití, navzdory svému recyklačnímu nebo opětovnému potenciálu.

Cílené investice do rozvoje sběrné infrastruktury – včetně rozšíření a modernizace kapacit jsou nezbytné, jinak je hrozbou, že část obyvatel nebude mít reálnou možnost nábytek řádně odevzdat, nebo že systém nebude schopen zajistit odpovídající kvalitu vytríděného materiálu pro další využití. Bez strategického posílení sběrné sítě, včetně napojení na reuse provozy, a logistiky nebude možné naplnit ani preventivní cíle systému EPR.

Neexistující recyklační technologie

Závažnou hrozbou pro efektivní fungování budoucího EPR systému pro nábytek je také aktuální absence recyklačních technologií pro specifické kategorie nábytku, zejména matrace, čalouněné výrobky a koberce. Tyto produkty jsou materiálově složité, vícevrstvé a často kombinují pěny, textilie, kovy či lepidla – což zásadně komplikuje jejich separaci, recyklaci a další využití.

Pilotní projekt potvrdil významné zastoupení těchto složitých kategorií - koberce tvořily více než 13 % ze všech zaznamenaných kusů nábytku a matrace přesáhly 10% podíl na celkovém množství evidovaného nábytku. V současnosti v ČR neexistují funkční a kapacitně dostatečné recyklační linky. V praxi tedy většina těchto výrobků končí ve spalovnách nebo na skládkách, čímž dochází ke ztrátě potenciálně využitelných materiálů a systém selhává v naplňování principů cirkulární ekonomiky.

Zahraniční příklady však ukazují, že řešení existuje, například v Nizozemsku již fungují technologie mechanické separace a recyklace matrací s až 75 % mírou recyklace. Bez systematické podpory technologických inovací a investic do recyklační infrastruktury, hrozí, že právě tyto objemné a obtížně zpracovatelné toky pak zůstanou dlouhodobě mimo uzavřený cyklus a významně oslabí jeho celkovou účinnost.

Neinformovanost a nedostatečná připravenost aktérů

Jednou z dalších výrazných překážek efektivního zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek je také nízká úroveň informovanosti a praktická nepřipravenost klíčových zainteresovaných stran obcí, výrobců, provozovatelů sběrné infrastruktury i samotných spotřebitelů.

Pilotní projekt potvrdil, že v chování obyvatel odevzdávajících nábytek fungují zažité vzorce chování a že systémová změna těchto vzorců nenastane v krátkém časovém období (necelé 3 měsíce), ani když je mediálně podpořena.

Zároveň neexistují v současnosti žádné edukační nástroje s doporučeními pro ostatní aktéry systému, a to ani pro nejvýraznější aktéry jako jsou obce a města. Pokud nebude podpořena edukace, cílené informační kampaně a bez zahájení aktivních dialogů se všemi stakeholdery hrozí riziko odmítání nového systému, a to zejména kvůli obavám z administrativní a provozní zátěže, nejasnostem ohledně rolí a odpovědností, či financování systému.

5.5. Vyhodnocení SWOT analýzy

SWOT analýza potvrdila, že zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek v České republice představuje zásadní transformační krok s vysokým potenciálem přispět k naplnění cílů cirkulární ekonomiky.

Silnými stránkami současného systému je již existující infrastruktura sběrných dvorů, zkušenosti s tříděním dřeva a rostoucí síť reuse center s prokazatelným efektem v prevenci vzniku odpadu. Pozitivně se rovněž projevuje zájem výrobců a zapojených subjektů o systémové řešení problematiky nábytku.

Zároveň však byly identifikovány zásadní slabé stránky, jako je chybějící kategorizace druhů nábytku v evidenci odpadů, nedostatek recyklačních technologií pro specifické druhy nábytku (např. matrace a koberce), nebo neexistující systémový přístup k opravám a prodloužení životnosti výrobků. Systém aktuálně selhává i v oblasti jednotné evidence a výkaznictví. Tato slabá místa významně omezují možnost efektivního plánování a dosažení cílů v oblasti recyklace a opětovného použití.

Mezi příležitosti patří silná legislativní podpora ze strany EU a ČR, zejména skrze Akční plán pro cirkulární ekonomiku, strategii Cirkulární Česko 2040 a připravovanou aktualizaci zákona o odpadech. Dále také možnost podpory ekodesignu, rozvoje opravárenské infrastruktury, zvýšení transparentnosti toku materiálů a zapojení širšího spektra aktérů včetně obcí, výrobců a sociálních podniků. Francouzská zkušenost s fungujícím EPR systémem ukazuje, že s funkční spoluprací napříč sektorem je možné dosáhnout vysoké míry materiálového využití nábytku.

Naopak, hrozby EPR systému pro nábytek představují zejména témata jako administrativní zátěž, nepřipravenost jednotlivých aktérů, nedostatečné kapacity

sběrných míst, opraven a reuse provozů, a stále chybějící technologická řešení pro materiálové toky složitých výrobků. Významným rizikem je také neochota k novému systému ze strany důležitých stakeholderů, pokud nebude nový přístup k nábytku dostatečně vysvětlen a systémově podpořen (viz. obrázek 7).

Obrázek 7: SWOT analýza aktuální situace nábytkářského trhu v ČR a pilotního projektu Nábytek v oběhu na podporu vzniku efektivního EPR na nábytek

Z pohledu dalšího rozvoje na podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek je nezbytné zaměřit se na strategické dopracování legislativního rámce, standardizaci evidence a kategorizace nábytku, rozšíření sběrné sítě, monitoring a evidenci dat, podporu opětovného použití (reuse) a recyklaci, nové třídící a recyklační technologie, edukaci stakeholderů, zajištění financování a motivaci zejména pro střední a malé podniky a komunitní aktéry.

SWOT analýza na podporu vzniku efektivního EPR na nábytek a aktuální situace nábytkářského trhu potvrdily, že zavedení rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek není jen nezbytnou podmínkou souladu s evropskou legislativou, ale i logickým krokem na cestě k udržitelnému odpadovému hospodářství.

6. Doporučené další kroky na podporu vzniku efektivního EPR systému pro nábytek

6.1. Legislativní a institucionální ukotvení systému

- Aktualizovat odpadové kódy v katalogu odpadů o kategorie „nábytku“ (novela zákona č. 542/2020 Sb) a vytvořit související prováděcí vyhlášku s konkrétními podmínkami sběru, podpory ekodesignu, reuse a recyklace.
- Definovat role a povinnosti všech zapojených aktérů (výrobci, distributoři, obce, provozovatelé sběrných míst), včetně kvót a reportingových povinností.
- Zajistit soulad s EU legislativou (CEAP, připravovaný Circular Economy Act, a regulace o Ekodesignu a navázat na národní strategii Církulární Česko 2040).

6.2. Spolupráce s dalšími aktéry

- Zapojit další relevantní aktéry – včetně reuse center, recyklátorů, výrobců, obcí a neziskového sektoru.

6.3. Vybudování a rozvoj infrastruktury

- Posílit sběrnou síť: rozšířit počet sběrných míst, včetně rovnoměrného rozložení v regionech.
- Podpořit rozvoj reuse center: podpořit vznik profesionálních center logisticky napojených na obce i komunity, včetně opraváren a demontážních dílen.
- Investovat do inovací a technologií na zpracování specifických frakcí nábytku (např. matrace, koberce, PUR pěny) a podporovat pilotní projekty s privátní sférou a případně zahraniční praxí.
- Zajistit technické vybavení sběrných míst pro manipulaci s velkoobjemovým nábytkem a třídění materiálových komponentů.

6.4. Komunikační rámec a cílená edukace

- Vytvořit jednotnou metodiku komunikace pro obce, výrobce a další zapojené subjekty, zaměřenou na pochopení nového systému.
- Spustit komplexní informační a vzdělávací kampaň, která vysvětlí přínosy systému jednotlivým cílovým skupinám – včetně participace veřejnosti.
- Školit klíčové aktéry – samosprávy, provozovatele sběrných míst, zaměstnance reuse center, zpracovatele materiálů, firmy i zaměstnance reuse center.
- Šíření povědomí o tématu sdílením dobré praxe a klíčovými daty.

6.5. Kvalitní evidence a digitální nástroje

- Zavést centrální datovou platformu pro monitoring nábytkového toku (sběr, reuse, recyklace, demontáž).
- Zajistit interoperabilitu s městskými systémy (např. Golemio) a zapojit existující nástroje evidence nábytku, jako například *Reuse Recognizer*, do systému výkaznictví.
- Vytvořit jednotný reportingový rámec a metodiku sběru dat pro obce, provozovatele, výrobce a zpracovatele.

6.6. Ekodesign a motivace výrobců

- Zavést ekomodulaci poplatků na základě ekodesignu – zvýhodnit opravitelné, jednoduše demontovatelné a recyklovatelné výrobky.
- Podpořit vznik cirkulárního certifikátu pro opravitelný, či materiálově rozložitelný nábytek (např. „Designed for Reuse/Repair“).
- Financovat výzkum a vývoj inovativních, recyklovatelných a mono materiálových řešení a technologií.

7. Závěr

Projekt *Nábytek v oběhu* představuje první ucelený krok k systémovému řešení problematiky nábytkového odpadu v České republice. V rámci několikaměsíčního pilotního ověření simulovaného EPR systému se podařilo vytvořit unikátní síť sběrných míst, reuse center a partnerů z oblasti samospráv, průmyslu i neziskového sektoru, kteří společně testovali, jak by mohl v praxi fungovat systém zpětného odběru nábytku, jeho třídění, evidence i možnosti opětovného využití.

Tato zpráva přinesla konkrétní data o materiálovém složení a nejvíce zastoupených kategoriích nábytkového odpadu, chování spotřebitelů, míře reuse, potenciálu reuse i recyklace. Zároveň ověřila různé metodické přístupy ke sběru a vyhodnocování dat, včetně inovativních technologií založených na využití AI. Tyto poznatky mají zásadní význam pro podporu vzniku efektivního systému rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro nábytek, který bude transparentní, funkční, spravedlivý a environmentálně udržitelný.

Během projektu se rovněž ukázalo, že bez stabilní sítě opravárenských a reuse kapacit, bez jasné legislativní opory a bez aktivního zapojení výrobců a prodejců a spolupráce mezi byznysovým sektorem, statní sférou a neziskovými organizacemi nebude možné dosáhnout skutečně funkčního cirkulárního systému. Pilotní projekt a jeho partneři však zároveň dokázali, že zájem veřejnosti i aktérů existuje, stejně jako praktická vůle hledat nová řešení.

Získaná data, zkušenosti i navržené hypotézy nyní tvoří důležitý základ pro další fáze – komunikaci s klíčovými aktéry a podporu přípravy návrhu konkrétního legislativního a provozního rámce systému EPR pro nábytek v ČR.

Nábytek v oběhu

Dotazník pro pilotní projekt EPR systému pro nábytek

Datum _____

Sběrné místo _____

Projekt si dává za cíl otestovat chování a mobilizaci spotřebitelů nábytku, efektivitu sběru nábytku v místech prodeje nábytku, prevenci, třídění a recyklaci nábytkového odpadu v rámci pilotního prostředí a dosáhnout měřitelných výsledků dle nastavených hypotéz. Z toho důvodu bude jeho rozsah omezen na několik sběrných lokalit.

Výsledná analýza projektu a jeho hodnocení bude prezentováno ve finálním dokumentu. Součástí projektu bude SWOT analýza pilotního projektu a vyhodnocení sběru dat, tak aby jeho údaje poskytly stěžejní informace pro další vládní jednání v rámci nastavování legislativního rámce pro vznik efektivního EPR systému na nábytek.

Uveďte druh a množství odevzdaného nábytku

☐ Barová židle	<u>6</u> kg	☐ Police	<u>5</u> kg
☐ Barový stůl	<u>10</u> kg	☐ Postel	<u>21</u> kg
☐ Botník	<u>8</u> kg	☐ Polohovací postel	<u>45</u> kg
☐ Dilenské stoly	<u>60</u> kg	☐ Posuvné zásuvky	<u>5</u> kg
☐ Držáky	<u>0,5</u> kg	☐ Pracovní desky větší než 1 m	<u>15</u> kg
☐ Dveře	<u>20</u> kg	☐ Předložky	<u>1</u> kg
☐ Gauč	<u>62</u> kg	☐ Příborníky (skříňka)	<u>55</u> kg
☐ Gauč s rozkladem	<u>126</u> kg	☐ Průmyslové přihrádky	<u>1</u> kg
☐ Knihovna	<u>30</u> kg	☐ Regál	<u>13</u> kg
☐ Koberec malý	<u>7,5</u> kg	☐ Rošt postele	<u>5</u> kg
☐ Koberec velký	<u>25</u> kg	☐ Skříň koupelnová	<u>11</u> kg
☐ Komoda	<u>23</u> kg	☐ Skříň nízká	<u>30</u> kg
☐ Koupelnové kování (stadio, věšák)	<u>2</u> kg	☐ Skříň vysoká	<u>50</u> kg
☐ Křeslo	<u>17</u> kg	☐ Stojany	<u>7</u> kg
☐ Houpací křesla	<u>15</u> kg	☐ Stoly zahradní	<u>15</u> kg
☐ Krytky, kování, panty	<u>0,5</u> kg	☐ Stoly zásuvkové jednotky	<u>55</u> kg
☐ Kuchyňské skřínky	<u>20</u> kg	☐ Stůl jídelní	<u>20</u> kg
☐ Lavice	<u>18</u> kg	☐ Stůl kancelářský	<u>15</u> kg
☐ Matrace	<u>20</u> kg	☐ Stůl konferenční	<u>12</u> kg
☐ Obývací stěna	<u>400</u> kg	☐ Stůl noční	<u>16</u> kg
☐ Rámy (nad 70 cm)	<u>12</u> kg	☐ Úložný box	<u>2</u> kg
☐ Pohovky	<u>62</u> kg	☐ Židle	<u>6</u> kg

- ☐ Nábytek ostatní velký (nad 100 cm) 5 kg
- ☐ Nábytek ostatní malý (100 cm a méně) 2,5 kg

Plošný materiál

- ☐ do 1 m² 10 kg
- ☐ nad 1 m² 35 kg
- ☐ Jiné _____ kg

Označte kategorii materiálu

Označte materiál, ze kterého je odevzdaný nábytek složený a odhadněte jeho procentuální množství.

☐ % dřevěný	☐ % koberec
☐ % dřevěný kompozit	☐ % matrace
☐ % plastový	☐ % kovový
☐ % čalouněný	☐ % ostatní (uved'te)
- _____

Vhodné pro reuse

- ☐ ano
- ☐ ne

Jak jste se o projektu dozvěděli?

- ☐ v prodejně
- ☐ na webu prodejce
- ☐ sociální média, ostatní média
- ☐ webové stránky projektu
- ☐ odpad vezu bez znalosti o projektu
- ☐ Jiné _____

Odkud jste odpad vezli (PSC)?

Máte zde trvalé bydliště?

- ☐ ano
- ☐ ne

Poznámka:

Příloha 2

Nábytkové kategorie	Váhový koeficient	Celkem počet ks	Celková váha (kg)
Barová židle	6	65	390
Barový stůl	10	5	50
Botník	8	104	832
Dílenské stoly	60	8	480
Držáky	0.5	21	10.5
Dveře	20	183	3660
Gauč	62	207	12834
Gauč s rozkladem	126	141	17766
Knihovna	30	63	1890
Koberec malý	7.5	361	2707.5
Koberec velký	25	315	7875
Komoda	23	208	4784
Koupelnové kování (držadla, věšáky)	2	0	0
Křeslo	17	288	4896
Houpací křesla	15	4	60
Krytky, kování, panty	0.5	11	5.5
Kuchyňské skřínky	20	157	3140
Lavice	18	96	1728
Matrace	20	564	11280
Obývací stěna	400	19	7600
Obrazové rámy (nad 70 cm)	12	5	60
Pohovky	62	38	2356
Police	5	245	1225
Postel	21	220	4620
Polohovací postel	45	2	90
Posuvné zásuvky	5	14	70
Pracovní desky větší než 1 m	15	23	345
Předložky	1	2	2
Příborníky (skříňka)	55	15	825
Průmyslové přihrádky	1	10	10
Regál	13	91	1183
Rošt postele	5	61	305
Skříňka koupelnová	11	42	462
Skříň nízká	30	456	13680
Skříň vysoká	50	240	12000
Stojany	7	10	70

Stoly zahradní	15	12	180
Stoly zásuvkové jednotky	55	2	110
Stůl jídelní	20	93	1860
Stůl kancelářský	15	26	390
Stůl konferenční	12	49	588
Stůl noční	16	47	752
Úložný box	2	10	20
Židle	6	581	3486
Nábytek ostatní velký (nad 100 cm)	5	34	170
Nábytek ostatní malý (100 cm a méně)	2.5	22	55
Plošný materiál do 1 m2	10	14	140
Plošný materiál nad 1 m2	35	1	35
Celkem		5185	127077.5

